



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

§. 1. De aliis dubiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

meliorē iudicare, & Quā & sententiam, quod examinatores ex officio teneantur nominare nō solum dignos, sed etiam digniores, alias peccent gravissime, dicit probabiliorē P. Ledesma d. tract. 7. c. 1. 7. concl. 13. diffie. nostram dicens probabilem, quā tamen est certa ex Concilio, & dictis declarationibus.

113 *nec obstat dicta constitutio Pij V. in qua principaliter fundatur Ledesma dicens, quod si examinatores iuridice non nominant digniorem, sed solum dignos nunquam poterit esse locus appellationi, de qua ibi ab electione digni, quam facit Episcopus, omisso digniori, quia nunquam poterit constare, quod Episcopus elegit dignum, omisso digniori. Respondetur enim, quod id non debet constare ex actis primæ instantiæ, nec ex examine facto coram Episcopo, sed ex examine faciendo coram iudice appellationis, & eius examinatoribus, ut expresse dicit dicta constitutio.*

114 *Nec contrarium tenet Cechus de repub. Eccl. d. c. 28. de parochia. n. 7. in princip. qui ait, quod per actō examinare renuncientur, qui magis idonei, scientia, moribus, & aetate ad Ecclesiam regendam per fabas secretas, albas, & nigras fuerint iudicati, ex quibus Episcopus eligit, quæ ceteris magis idoneum indicaverit, &c. Non magis idoneos videtur intelligere, respectu eorum, qui non sunt idonei, quod patet, nam per fabas votatur circa approbationem, vel reprobationem vniuscuiusque examinati per fabam albam, approbando, & per nigram reprobandō.*

115 *Apparet ex d. declaratione ¶ Tolet. §. 10. ibi, Ad quem collatio parochialis spectabit. & §. 12. in fin. ibi: Donec parochialis fuerit à Sede Apostolica collata, magis idoneo. congregationem sentire, quod Capitulum sede vacante, etiam stante Concilio non posset facere collationem parochialium in quocunque mense vacarent, etiam seclusa reservatione beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante, quæ tempore factæ d. declarationis non stabat. Quamvis ad illa verba, Ad quem collatio parochialis spectabit, posset responderi, quod intelligerentur, id est, si & quatenus ad eum collatio parochialis spectabit, ad l. Stichus, qui meus erit. ff. de legat. 1.*

116 *Ad quod etiam facit alia declaratio super d. c. 18. quæ sic ait: Daturus testatur Papam providere de beneficiis vacantibus in mensibus non reservatis, sede episcopali vacante, licet de his nulla habeatur relatio reservationis, vel in corpore iuris vel in extraneis, vel in regulis. Quam declarationem videtur allegare Manuel Sa. verb. Capitulum. n. 1. dum ait, quod Capitulum sede vacante non confert beneficia, id enim Papa reservatum secundum declarationem Congregationis concilij, de quo diximus sup. §. p. c. 7. à n. 79. ubi vide.*

§. 1. De aliis dubiis.

SVM MARIA.

An Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursū ad parochiales, & ex approbatis digniorem eligere. Resolvitur affirmativè, n. 117. Quod procedit etiam ubi esset locus gratificationi inter plures approbatos, æque idoneos. Nec per Conciliū id tollitur, etiam si Episcopus nō sit impeditus. n. 119. Non tamen poterit Vicarius absque

speciali mandato facere collationem parochialium magis idoneo electo. n. 120.

An concursus possit fieri ab inferioribus Episcopo, habentibus ius conferendi, à n. 121. resolvitur negativè, & adducuntur declarationes S. Congreg. & Decretum Concilij provincialis Mediolan. 5. & num. 125. allegantur decisiones Rote, per quod tamen non tollitur præventio inferiori competens in collatione. num. 126.

Deputatio etiam Vicarii spectat ad episcopum, seu Vicarium eius in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum, n. 127. & in locis exemplis Vicarii electio ad eum spectat, ad quem spectat concursus ex S. Congregatione. n. 128.

Limitatur prædicta resolutio, nisi inferior Episcopo sit nullius diocesis, habens proprium & distinctum territorium, & omnimodam, & quasi episcopalem iurisdictionem, & ius congregandi Synodum, à n. 129. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis, & decisiones, & resolutio Rote id tenentis. Et idem videtur in inferiori exemplo, licet non sit nullius diocesis, habente tamen proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem privativè, & ius congregandi Synodum, n. 136. & n. seq. adducitur declaratio S. Congregationis. Et ita est intelligendum, quod dicit Ledesma relatus. n. 138.

Et ipso quod quis habet iurisdictionem quasi episcopalem, videtur habere ius congregandi Synodum, nisi aliud sit in contrarium. n. 139.

Quamvis habeat ius congregandi Synodum, si nondum illam congregavit, aut examinatores non deputavit, spectabit concursus ad episcopum, intra cuius fines, seu diocesim parochialis existit, seu ad viciniorem. n. 140. Quod tamen videtur cessare semel congregata Synodo, & in ea deputatis examinatoribus, licet illi extincti fuerint, sed tunc fieret devolutio ad Papam. n. 141.

Dispensationes subditorum inferiorum, qui sunt nullius diocesis, & iurisdictionem quasi episcopalem habent, illis sunt committenda, ex S. Congregatione, à n. 142. prius tamen coram datario docendum est habere dictas qualitates, vel esse in quasi possessione, vel committantur ex eadem S. Congregatione. n. 143. & idem videtur in inferioribus exemplis, habentibus quasi episcopalem iurisdictionem, & proprium districtum, licet non sint nullius diocesis, cum sint ordinarij. à n. 146. Vnde etiam vicariis huiusmodi prælatorum poterunt committi, sub n. 147.

An episcopus qui facit concursum ad parochiales spectantes ad collationem inferiorum, si ex approbatis reperit plures æque idoneos, debeat omnes illos eligere, ut inferior parochialem conferat cui maluerit, an vero possit episcopus gratificare, & unum solum eligere, à n. 148. Resolvitur, posse episcopum unum solum eligere, & respondetur cuidam declarationi S. Congr. quæ videtur contra.

Intra quatuor menses à die vacationis nota debet Ordinarius facere concursum ad parochiales spectantes ad collationem aliorum, & illis significare personas electas pro collatione obtinenda, alias omnimoda dispositio illis reservatur. n. 152.

An Episcopus possit facere concursū ad parochiales vacantes in mētib⁹ reservatis, vel alias reservatas, seu affectas, nō obstantibus regulis reservatoriis, resolvitur affirmativè. n. 153. & n. seq. ponitur declaratio sacre Congregationis. Et ita intelligitur, quod ait Nauarrus, parochiales esse ab omni reservatione exceptas, scilicet ad effectum concursus tantum, non collationis, quæ à

Papa faciendū est. n. 155.

An in beneficiis vacantibus per resignationē debeat fieri concursus, a. n. 156. resoluitur, in resignatione simplici debere fieri, secus in resignatione in fauorem, in qua non requiritur examen per concursum, sed solum in forma dignum, & ponuntur declarationes S. Congregationis. Et idem in beneficiis resignatis ex causa permutationis, ut non sit faciendum examen per concursum. n. 161.

An esto non requiratur examen per concursum in promotionibus faciendis de beneficiis resignatis ex causa permutationis, requiratur tamen nouum examen ipsorum conpermutantium coram examinadoribus synodalibus. a. n. 162. Resoluitur, non requiri nouum examen, nisi fiat permutatio cum beneficio simplici, aut nisi esset magna inequalitas numeri parochianorum; vel permutantes alias non fuissent examinati, ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur, & decretum Concilij provincialis Mediolani. 5. Expediret tamen tunc fieri examen ante renunciationem. numero 166.

In permutationibus tamen que sunt coram Papa, semper committitur Ordinatio in forma dignum. numero 167.

Circa parochiales obtentās ex regressu, ponuntur declarationes sacre Congregationis. n. 168.

An in parochialibus litijs vacantibus habeat locum concursus, non obstante lite, a. n. 169. Resoluitur affirmative ex sacra Congregatione, cuius declaratio ponitur. Electo tamen, & indicato magis idoneo ab Episcopo, non potest fieri interim collatio de parochiali litijs ab Episcopo, seu alio inferiori, ad quem alias collatio spectaret. num. 172. Sed vel erit recurrendum ad Papam, vel expectandus finis litis. num. 173. Et talis electus si petierit, ad defensionem litis admittetur. num. 174.

An in beneficiis, quorum cura per plures administratur, sit faciendus concursus, a. n. 175. Resoluitur, esse faciendum ex Concilio, quamuis alias beneficia ista non dicantur curata, tamen ex autoritate Papa, & sacre Congregationis non esse receptum decretum Concilij de concursu quoad ista beneficia, maxime in Ecclesijs, vel collegiatis.

Poterit Episcopus Canonicos seu capellanos ad exercendam curam animarum deputatos a Capitulo, vel alijs examinare, neque eis permittere absque eius approbatione curam exercere, licet ab immemoriali per eos exerceatur, absque examine, & approbatione Episcopi ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur n. 182. & n. 183. ponitur alia, que declaratur n. 184. & alia declaratur n. 185.

Quamuis Nanarr. dicat, quod si canonici, & capellani eo ipso, quod sunt canonici & capellani, habent annexam facultatem exercendi curam, non potest Episcopus illos examinare, secus, si requiratur deputatio ad curam exercendam, tamen additio ibi aij, quod Congregatio, ut refertur absolute censuit, Episcopum posse eos examinare. n. 186. & seq.

Quamdiu tamen Episcopus eis non inhiuerit, ne alias curam exerceant, poterunt eam exercere absque examine & approbatione Episcopi, quando non requiritur deputatio, alias secus. n. 188.

Si cura animarum pertineret ad unum canonicum ratione sui canonicatus, cui est annexa, in prouisione talis canonicatus esset faciendus concursus. numero 189. ubi ponitur declaratio sacre Congregationis.

Si cura animarum toti Capitulo incumbens, transferre-

2. Tom.

tur in certam dignitatem, seu canonicum Ecclesię, prout fieri potest per Episcopum de consensu Capituli, ex sacra Congregatione, in prouisione talis dignitatis, seu canonicatus esset faciendus concursus. numero 190.

Et videtur faciendus concursus in prouisione beneficii simplicis alicuius Ecclesię parochialis habentis de per se administrationem curę in aliquo loco dictę parochialis. n. 191.

An in prouisione dignitatum habentium unitam parochialem, faciendus sit concursus. Resoluitur negative, cum unito perpetuo & accessorie facta est. n. 192. & declaratur S. Congregatio in declarationibus positis. n. 193. Sed si esset unita eque principaliter, faciendus esset concursus. n. 194.

An in dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesijs collegiatis faciendus sit concursus, resoluitur, quod non. n. 195. ubi ponitur declaratio S. Congregationis. & h. seq.

An in beneficiis regularibus curatis faciendus sit concursus, resoluitur negative. n. 197. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & h. seq. resolutio Rota, quod videtur procedere etiam si sine solita commendari secularibus. n. 199.

An qui se opponit post terminum editi, possit & debeat admitti cum descriptis, presertim, nondum facto examine, videtur resolendum negative. n. 200. Et idem videtur ubi non apponeretur editum, sed examinandi nominati essent coram examinadoribus intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo prescribendum. n. 201. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Id videtur limitandum, nisi in edito diceretur, quod etiam post eius terminum admitteretur, qui vellet examinari, aut si decreto Concilij provincialis iubentis, apponi editum, id caneretur, ut in Concilio provinciali Toletano, n. 203. & Concilio Compostellano censens, aliqui cantum esse. n. 204. Sed falluntur. n. 205. ubi illud explicatur.

Nilominus resoluitur esse admittendum re integra. n. 206.

An ad concursum possit admitti habens aliud curatum, resoluitur affirmative. n. 207. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, nec est in potestate Episcopi illum non admittere, nec valet constitutio contraria. n. 209.

An Episcopus possit admittere ad concursum parochialem in suis manibus resignatarum consanguineos, & affines, aut familiares suos, vel resignantium, stante constitutione Pij V. 58. n. 210. Resoluitur, non posse, v. censuit S. Congregatio. n. 211. Quod non procedit in vacatione per obitum, vel alias, n. 212. & seq. ubi ponitur decisio Rotę.

An si vnus tantum ad concursum apparuerit, debeat examinari, & ei si reperitur idoneus de parochialibus prouideri. n. 214. Resoluitur, quod sic, & adducuntur declarationes Sacre Congregationis. n. 215.

Si ex oppositoribus descriptis aliqui non compareant ad examen in die pro examine & concursu deputato, nec se excusent legitime, poterit sine eis examen & concursus fieri. n. 216. & seq. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Quid faciendum si semel edito proposito nullus compareat, vel ex oppositoribus nullus repertus sit idoneus, num. 218. Resoluitur, ut in declarationibus Sacre Congregationis, positis numero 219. Circa quod etiam consideranda sunt alia declarationes posite. numero 220.

An si facto concursu desistat magis idoneus, ex reliquis oppositoribus sit eligendus magis idoneus, an vero sit faciendus alius concursus de nouo, proposito nouo edito, n. 221. Resoluitur, quod si ante factam per Ordinarium electionem de magis idoneo, ille desistat, non est faciendus nouus concursus, sed ex reliquis eligendus est magis idoneus intra eundem terminum: si vero facta per Ordinarium electione de magis idoneo reperit, ille desistat, seu cedat, vel decedat non poterit eligi alius ex oppositoribus eiusdem concursus, sed faciendus erit nouus concursus, ad quem Ordinarius habebit nouum terminum, a die desistentiae, seu cessionis, vel mortis ei nota, n. 222. & 223. Id tamen intelligitur quando desistit, cedit, aut decedit ante lapsum quadrimestre, datum ad significandum Pape, alias enim infra quadrimestre, non facta significatione, ad Papam deuoluitur, n. 224.

An electio minus digni ex approbatis, omisso digniori, & prouiso parochialis subsequenda sit nulla ipso iure ex decreto Concilij & constitutione Pij V. An vero sit inualida, a n. 225.

Et multis hic inde adductis contra Rotam, cuius decisiones ponuntur, resoluitur esse validam, non obstante decreto irritante Concilij, & constitutionis Pij V. quod inducit formam, nam non videtur referendum ad prouisiones factas de minus dignis.

Vnde talis electus & prouisus videtur facere fructus parochialis suos, donec eius prouiso per iudicem appellationis reuocetur, & sic non est condemnandus in fructibus, nisi ad summum a tempore prima sententia reuocatoria, & non a die motus litis, ut dicebat Rota, nec a die intrusionis, ut videbatur, supposito quod prouiso esset nulla propter decretum irritans, num. 237. & 238.

An quando detur appellatio a mala prouisione, seu dispositione parochialis, a n. 239. resoluitur, non dari appellationem a relatione examinatorum, nec ab eorum reprobatione, a mala tamen Ordinarij electione, dari appellationem, & adducitur declaratio sacre Congregationis, & resolutio.

Quod dictum est, non dari appellationem a reprobatione examinatorum, quod etiam de deuolutiua intelligitur, solum procedit in beneficiis curatis, n. 242. Secus in simplicibus, in quibus licet presentati a quibusvis Ecclesiasticis personis non debeant institui, nisi prius fuerint ab Ordinariis examinati, & idonei reperi, tamen a reprobatione examinatorum datur appellatio suspensiuam, non obstante c. 9. sess. 25. vers. adhuc. n. 243. & seq. Imo etiam in parochialibus iurisdictionibus laicorum datur appellatio presentatis, quando unus solus est presentatus: nec habet locum concursus a reprobatione examinatorum, sicut habenti gratiam in forma dignum, n. 245.

Licet parochialibus detur appellatio a mala Ordinarij electione, est solum ad effectum deuolutiuum, nam non impedit, aut suspendit, quo minus executioni demandetur, & prouisus, pendente appellatione a parochiali non est amouendus, n. 246.

Etiamsi contra eum sit lata sententia per iudicem appellationis, a qua ipse appellauit: nam ista secunda sententia non est executioni demandanda, pendente appellatione, qua habet vtrunque effectum, sicut etiam quando conceditur gratia per Papam de parochiali, & adest certus possessor, datur appellatio suspensiuam a sententia executoris, n. 247. Vbi quod procedit etiam quando examinatores sunt discordes.

Lata prima sententia contra possessorem apud Curiam, parochialis, sequestratur, non obstante constitutione

Pij V. quia loquitur in prima sententia Ordinarij, n. 248.

Tunc datur appellatio a mala Ordinarij electione, quando alias seruata est forma Concilij, illa enim non seruata, prouiso est nulla, & parochialis manet Papa reseruata, n. 249.

Circa hoc de appellatione a mala Ordinarij electione, notanda est decisio Rotae postea, nu. 250. de qua late, nu. 251 & seq. Vbi quando sit locus huiusmodi appellationis, & an requiratur dolus Episcopi.

An auditor Rotae, cui commissae est causa appellationis, possit appellanti obtrimenti conferre parochialem reservationem, n. 253.

An quando electus cedit, vel decedit ante factum examen coram iudice appellationis, expiret ius appellantis, n. 254.

Secundo principaliter dubitatur, an Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad parochiales, & successiue ex approbatis, digniorem eligere. In quo breuiter respondetur affirmatiue, nam regulariter Vicarius ex generali commissione potest exercere quae sunt iurisdictionis, nisi in casibus exceptis, ad tradita sup. §. par. c. 8. Et hic casus non reperitur exceptus. Facit etiam declaratio Toletana adducta sup. in dubio procedenti, n. 8.

Quod procedet etiam tibi esset locus gratificationis inter plures approbatores aequae idoneos, ad tradita d. c. 8. n. 88.

Nec obstat Concilium d. c. 18. vers. intransito. ibi: Ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario generali, ubi videtur velle Concilium ita demum Vicarium posse facere examen per concursum, si Episcopus sit impeditus, quia responderetur, per illa verba non tolli, quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire, quod ab ipso Episcopo, cessante impedimento, fiat examen, & c. & sic causa admonitionis. Et ita etiam accipiuntur illa verba, vel eo impedito, & c. c. 12. vers. prouisi etiam, sess. 24. de reform. ut dicemus c. seq.

Non tamen poterit Vicarius absque speciali mandato facere collationem ipsarum parochialium magis idoneo iudicato, & electo, ut dixi d. §. par. c. 8. n. 109.

Tertio principaliter dubitatur, an concursus possit fieri ab inferioribus Episcopo habentibus ius conferendi. Et respondetur non posse, quia Concilium d. c. 18. hoc committit solis Episcopis, vel vicariis, & non aliis collatoribus, ut colligitur ex vers. peracto. ibi: Atque illi, & non alteri collatio Ecclesiae ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre, & ex dicta constitutione Pij V. vers. ac illarum etiam. & docent Anast. Gernio, de indultis Cardinalium, in §. quibusvis. ad fin. Cerola d. 1. par. verb. parochia. §. 2. 4. & eo dubio, Cechus d. c. 28. de parochia. n. 6. Marc. Ant. Genien. d. cap. 69. numero 1. & Flamin. Parisius dist. libro 8. questio. 9. numero 96. dicens, hoc saepe fuisse in Congregatione Concilij resolutum. Et tunc declarationes, quas ibi ipse affert, a num. 97. apparet ex quadam declaratione data Episcopo Palentino, quae sic ait: Reuerendissime Domine actum fuit in S. Congregatione Cardinalium Concilij Tridentini interpretum de his, quae in libello his literis adiuncto continentur, & maturam consideratione decretum est ex Concilio Tridentino non licuisse Abbatibus oppidi Vallisoleti, nec in posterum licere parochiales saculares conferre, nisi his, qui ab examinatore in Synodo

Synodo Palentina constitutis idonei fuerint iudicari, & ab amplitudine sua vii ordinari, tanquam magis idonei electi, collationesque ab ipso Abbate post Concilium non servata hac forma factas nullas esse, iuxta parochiales ipsas conferendi ex Bulla S. memoriae Pij V. ad Sedem Apostolicam devotum esse, ideoque amplitudinem suam debere possessione devocere eos, qui ab Abbate sit inmissi fuerint, & edictis propostis, examen per concursum indicere, & nomina eorum, quos examinatores iudicaverint idoneos, quique abs te tanquam magis idonei electi fuerint, ad sanctissimum dominum nostrum mittere, ut parochiales eis conferri possint, quae omnia, ut quamprimum efficiantur, amplitudo sua, quantum in se est, curabit, cum bonam valetudinem, & perpetuum divinae gratiae praesidium opto. Rome 24. die Octob. 1573. amplitudinis tuae tanquam Frater Philippus Bo. Compag. Card. S. Sextio.

123 Apparet etiam ex quadam declaratione Salamantina, Veronen. & Ravennaten. quae sic ait: Commendatarius Abbatie exemptae existentis intra fines alicuius diocesis, & habens iura quasi Episcopalia, non potest facere concursum beneficiorum curatorum, sed hoc spectat ad Episcopum, in cuius diocesi est Abbatia, qui electo magis idoneo mittet eundem ad commendatarium pro collatione.

124 Et aliam S. Congregatio declaravit, quod in vacatione parochialis Ecclesiae, cuius collatio etiam ab immemoriali tempore ad inferiorem, vel Patriarcham pertinet, examen, & electio personae idoneae, ac edictorum oppositio, & etiam vicarium constituere, & omnia alia facere ad ordinarium spectat: de quo etiam sunt plures declarationes, & decretum Concilii provincialis Mediolanen. 5. part. 3. tit. quae ad beneficiorum collationem attinent, vers. vacante, quod sic ait: Vacante Ecclesia parochialis, cuius conferendi ius non ad Episcopum diocesannum, sed ad alium, etiam ab Episcopali iurisdictione exemptum, & regularem item spectat, edictum de concursu proponat Episcopus diocesanus, & quicumque examen eo nomine subire volent, ad ipsam conveniant, quae exploratione per examinatores Synodales facta ex probatis dignorem, & magis idoneum deligat, cui vacans illa Ecclesia ab illo conferatur, cuius ius est, si secus fiat, collatio rescissa, nullaque fit.

125 Nec per hoc tollitur praeventio competens inferiori in collatione parochialis, ad quam praeservandam S. Congregatio sic faciendum censuit, Si inferior haberet praeventionem cum ordinario, debet habita notitia vacationis parochialis coram notario declarare se velle dict. parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum, ut proponat edicta, & hac ratione tenebitur iuxta praeventionis Traditio Gonzalez ad reg. mensum. §. 3. proem. numero 16. & 17.

126 Et illud ipsum tenuit Rota in vna foro Sempronien. parochialis 15. Ian. & 7. Maij 1593. coram D. Mantica, ut in decisionibus statim adducendis, num. 133. & seq. & in vna Taruina iurisdictionis, de qua infra, n. 135.

127 Vnde apparet etiam deputationem vicarij spectare ad Episcopum, seu vicarium eius in parochialibus spectantibus ad collationem aliorum. Vnde etiam Congregatio censuit, In locis exemptis vicarij electionem ad eum spectare, ad quem spectat concursus.

128 Limitatur tamen praedicta resolutio, nisi inferior Episcopo sit nullius diocesis habens proprium, & distinctum territorium, & omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, & iuxta.

2. Tom.

congregandi Synodum, Anast. Germon. supra, & Flamin. Paris. dict. quest. vnum. 98. dicens ita censuisse S. congregationem Concilij, & tunc constat, ex sequenti declaratione super dicto cap. 18. ibi: Poterit ordinarius si pro sua conscientia, & c. ex hoc verbo, ordinarius, colligitur hoc decretum locum habere in inferioribus prelatis, unde inferior Episcopo, qui omnimodam iurisdictionem habet Episcopalem, nec alicui subditur, sed est immediate subiectus Sedi Apostolicae, nullius diocesis proprium territorium habens, si habet ius congregandi Synodum, & legitime constat illam congregasse, & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, & approbare, ac economos, & vicarios deputare, denique omnia illa, quae per hoc decretum permittuntur praestare. Et super capitulo 10. session. 23. de reforma. est et alia declaratio, quae sic ait: Abbati habenti iura quasi episcopalia, licet dare dimissorias subditis, intellige regularibus, ut in d. cap. 10. Concursum facere non licet, nisi probetur habere ius congregandi Synodum, & alias legitime congregasse, ut capit. 18. sess. 24. sequitur Prosper de Augustino ad summam Bullarj, verb. parochialium, beneficiorum, collatio, q. 2.

Et ita etiam ex sententia S. Congregationis, tenet Rota in d. foro Sempronien. ut in decis. sequentibus.

Foro Sempronien. parochialis 15. Ianuarij 1593. coram D. Mantica.

Placuit Dominis gratia Baptista. Fortune in omnibus esse iustificatam, & c. Item vacatio ex constitutione Pij V. ex eo probatur, quod Abbas, a quo Lucas Anton. fuit promissus, in districtu Rabignana, in quo sita est Ecclesia parochialis, non habet omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem, sicuti S. Concilium Tridentin. disposuit, & a S. Congregatione Illustrissimorum, ac Reverendissimorum dominorum Cardinalium sapissime fuit declaratum, & a Rota decisum in Legionen. S. Facundi, & in Mariscana exemptionis, neque etiam Abb. docet se esse solitum convocare Synodum, & in ea deputare examinatores: quinimo Episcopus foro Sempronien. tanquam vicinior est, in quasi possessione convocandi ipsam Synodum, & deputandi examinatores, & a S. Congregatione Illustrissimorum ac Reverendissimorum Dominorum Cardinalium eiusdem Concilij Tridentin. interpretum super hoc, die 18. Ianuar. 1584. obtinuit mandatum de manutenendo in sua quasi possessione, donec Abbas legitime probaverit ius cogendi Synodum habere, & alias coegisse, & in ea examinatores ad praescriptum Concilij deputasse. Accedit etiam quod, & si Abbati eo in loco plena iurisdictione, & facultas deputandi examinatores in Synodo ab eo congregata competere, non tamen in collatione huius parochialis forma praescripta a S. Concilio in capitulo 18. session. 24. de reformatione fuit observata, quia anno 1590. quo tempore parochialis vacavit, non fuerunt deputati examinatores, sed anno 1588. & in singulis annis debent deputari in Synodo diocesana, quae etiam singulis annis celebranda est, ut in d. concilio capit. 20. convenio. dict. capit. 18. examinatores, sessione 24. neque etiam d. examinatores de anno 1588. deputati, iuxta decretum Concilij praestiterunt iuramentum, & cum sex requirantur, & non pauciores, ut in dict. §. examinatores, quatuor tantum fuerunt deputati, igitur collatio Abbatis non servata forma Con-

P 3

cily facta nullius est momenti. l. constitutionibus. ff. ad municipalem. l. i. non dubium. Codic. de legib. l. i. si quis ita, de verborum obligationibus, & Doctores ibidem, & in lege prima de liberis & posthumis.

134

In eadem ¶ coram eodem 7. Maij
1593.

Placuit dominis, &c. quod vero attinet ad vacationem, ex constitutione Pij V. domini censuerunt a decisione in causa facta die 15. Ianuar. proxime præteriti non esse recedendum, illa etenim verificatur, quia vacante parochiali Episcopus foro Sempronien. tanquam vicinior illius loci, in quo sita est, fecit concursum, & Abbas Clafsen. ad quem spectat ius conferendi noluit conferre d. parochialem ei, qui in d. concursu fuerat approbatus, sed ipsemet facto alio concursu eam Luca Antonio Archangelo, tanquam legitime approbato, quæ quidem promissio non potest sustineri, quia ut inferior collator possit facere concursum, iuxta formam S. Concilij Trident. capit. 18. sessione 24. tria necessaria requiruntur. Primum, quod locus, in quo parochialis sita est, nullus sit diocesis, & immediate subiectus Sedi Apostolice. Secundum, quod collator in ea habeat omnimodam, & quasi Episcopalem iurisdictionem. Tertium, quod habeat ius congregandi Synodum, & sit solutus congregare, sicuti fuit in S. Congregatione d. Concilij Trident. saepe, & in specie in hac causa resolutum, quæ cum in casu proposito non concurrunt, promissio facta ab Abbate Luca Anton. Archangelo præter formam S. Concilij Trident. d. c. 18. sessione 24. corruit. l. si plures. in princip. de conditionib. instit. cap. quoniam frequenter. §. porro coniuncto. §. fin. autem. & ibi notat. Abb. ut lite non contestat. Ripa in l. i. nu. 125. ff. soluto matrimonio. quod multo magis dicebant domini esse recipiendum, quia extat ultimus status anni 1581. & 1588. quibus Abbas fecit collationem his, qui facti concursu coram Episcopo foro Sempronien. ab eius examinatore fuerunt approbati. Præerea S. Congregatio declaravit, Episcopum foro Sempronien. esse manutenendum, in quasi possessione deputandi examinatores, etiam pro collatione parochialis istius loci, donec Abbas legitime docuerit ius sibi competere faciendi concursus, quod cum ipse adhuc non docuerit, quia probatio non excludit probationem. Pateus decisio. 203. lib. 3. sane Episcopus debet interim manu teneri, c. 1. & 2. ut lite pendente.

135 Et in d. Tarvisina ¶ iurisdictionis coram D. Lita 17. Februar. 1595. fuit resolutum, concursum facere ad parochiales spectare ad Episcopum diocesis, & non ad Abbatem, qui non docet se esse nullius diocesis, & Synodum legitime congregasse, minus examinatores deputasse, iuxta declarationem S. Congregationis Concilij.

136 Et idem videtur ¶ in inferiore exemplo, licet non sit nullius diocesis, habente tamen proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem priuativæ, & ius congregandi Synodum, nam eadem videtur ratio, & ita videtur tenere Flores quest. 24. num. 21. loquens de Abbate S. Facundi Legionen. diocesis, quem num. 25. 29. 32. & 33. ait Synodum facere, & ait Congregationem Cardinalium Concilij declarasse dict. capitulo decimo octavo Concilij, quod loquitur de modo providendi Ecclesiæ parochiali vacanti, intelligi etiam debere in dict. Abbate ordinario, & ita in causa inter eum, & Episcopum Legionen. à Rota decisum esse, de qua decisione me-

minit dicta prima decis. foro Sempronien. & sic quotidie dictum Abbatem conferre beneficia, & ponere edicta, & admittere concursum, & nominare examinatores. Et facit declaratio S. Congregationis in vna Farfen. Legionen. Maricana, & Cremonen. quæ sic ait, *Commendatarium Abbatem habentem iura Episcopalia, potest coram se, vel suo vicario de curatis vacantibus concursum facere, si modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores.*

Et ita est intelligendum, quod dicit Ledesma d. 138 tractat. 7. c. 1. 7. conclusio, circa 23. difficultatem, quod priores ordinum militarium habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, ut prior Emeriten. possunt nominare examinatores Synodales congregando Synodum, intelligendum est enim, si alias habent ius congregandi Synodum, &c.

Et adverte, quod eo ¶ ipso, quod quis habet iurisdictionem quasi Episcopalem, videtur habere ius congregandi Synodum, cum sit ius Episcopale, & conueniente de Offic. Ordinario, nisi aliud sit in contrarium.

Quamvis autem habeat ius congregandi Synodum, si nondum illam congregavit, aut examinatores non deputavit, spectabit concursus ad Episcopum, intra cuius fines, seu diocesim parochialis existit, seu ad viciniorum, ut colligitur ex adductis. Quod ¶ tamen videtur cessare semel congregata Synodo, & in ea deputatis examinatoribus, licet illi extincti fuerint, sed tunc fiet de uoluntate ad Papam, iuxta dictam constitutionem Pij V.

Ex quibus inferitur ¶ ad decretum Concilij sess. 22. de reformat. capitulo 5. ubi cautur, quod dispensationes quacunque autoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur ordinariis impetrantibus, ut si impetrantes sint subditi inferiorum Episcopis, qui sunt nullius diocesis, & iurisdictionem quasi Episcopalem habent, illis sint committendæ, ut S. Congregatio declaravit anno 1593. in vna prioratus de Vdes ordinis D. Iacobi his verbis: *Congregatio Concilij censuit dispensationes matrimoniales, & alias quascunque quæ subditi inferiorum Episcopis à Sede Apostolica conceduntur, si eas extra Romanam Curiam committi contigerit, & illi inferiores nullius diocesis existunt, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeant, eisdem inferioribus, non autem vicinioribus Episcopis esse committendas.* Hieronym. Card. Mathæus.

In eadem tamen ¶ postea eadem S. Congregatio 149 dedit sequentem declarationem ad instantiam Cardinalis Toletani. *Congregatio Concilij censuit prius coram D. Datario esse docendum priorem habere qualitates requisitas, ut ipsi dispensationes matrimoniales committi possint, vel esse in quasi possessione, ut prædicta dispensationes eidem committantur.* Hier. Card. Mathæus.

Et in vna ¶ Prioratus de Magacela Congregatio sic 148 ait: *Congregatio Concilij alias censuit, si prioratus ut proponitur, nullius sit diocesis, & quasi Episcopalem iurisdictionem habeat, licet as dispensationum matrimonialium, & alias eiusdem generis priori committendas.* 5. Maij. 1593.

Et alia declaratio ¶ eiusdem Congregationis, 148 sic ait: *Proposito Pisciensi, cui mandata est iurisdictione, visitatio, correctio, & superioritas, etiam quoad institutionem, præsentationem, & nominationem,* prout

prout illam habebat Episcopus Lucanus, sunt committenda licet in forma d. g. n. 1. d. 4. dispensationes matrimoniales.

146 Id tamen non videtur procedere in inferioribus, quantumvis exemptis, & habentibus Episcopalem iurisdictionem, si non sunt nullius diocesis, nam dispensationes eorum subditis concedenda, videntur committenda Episcopis, intra quorum diocesis sunt, ex istis declarationibus, quae id velle videntur, & ratio potest esse quod Curia in rebus ab ea committendis, non confidit de aliis ab Episcopis, & ita etiam capitulo sede vacante, seu eius vicario, non vult committere, ut dictum est sup. 6. par. 2.

147 Nihilominus verius videtur idem esse dicendum in inferioribus exemptis habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, & proprium districtum, licet non sint nullius diocesis, cum sint ordinarii, & sic verificentur in eis verba Concilij, nec dictae declarationes excludunt eorum similes, & habentem eandem rationem, & dicta declaratio adducta, numero 14. non dicit, quod sit nullius diocesis, & ita Flores d. 9. q. 2. n. 22. dicit dispensationes & commutationes vltimarum voluntatum ex d. c. 6. & 5. c. 22. debere committi d. Abbati S. Faciundi, cum sit ordinarius, &c. Vnde etiam vicariis huiusmodi prelatorum habentium iurisdictionem quasi Episcopalem poterunt dari dictae commissiones, Thomas Sanchez de matrimonio libro octavo, disputati vigesima septima, nu. 34.

148 Sed hic offert se difficultas, an Episcopus qui facit concursum ad parochiales spectantes ad collationem inferiorum, si ex approbatis reperit plures aequae idoneos, debeat omnes illos eligere, ut inferior parochialem conferat cui maluerit, an vero possit ipse Episcopus gratificare, & unum solum eligere. Et videtur debere eligere omnes aequae idoneos repositos, nam non est maior ratio de uno, quam de altero. Et ita videtur velle sacra Congregatio in quadam declaratione data Episcopo Vicen. quae sic ait: Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam aliquis Abbas habet ius nominandi, quemcumque Abbas nominaverit, eum ordinarius ad examen admittere debet, si autem Ecclesia vacabit ob mortem Regiorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, earum curationem, qui suscipere voluit, eos ordinarius probare debet illo examinis genere, quod vocatur per concursum, nec Abbas ob eam causam ullum examinis dictum proponere potest, nec illius officij partem aliquam attingere, sed id pertinet ad ordinarium, qui debet ipse proponere edita, & examinatores, & Concilij praescripto deputatos adhibere, a quibus omnes istiusmodi concursu examinentur, quo examine confecto ex his, quos vita integritas, & doctrina commendabit, ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, ut ex electis cui maluerit, curam conferat, quam declarationem affert Flamin. Paris. supra n. 101. sed diminute.

149 Nihilominus tamen verius videtur posse Episcopum unum solum eligere, cui inferior collator debeat conferre, etiam si sint plures aequae idonei repositi, nam cum ordinario detur electio dignioris, videtur etiam ei dari gratificatio in casu quo sint plures aequae idonei, & ita videmus servari in parochialibus Papae reservatis, de quibus dicemus dubio sequenti. & conducent, quae tradimus infra dub. 18. a numero 265. de patrono Ecclesiastico.

Nec obstat dicta declaratio Vicen. in fin. nam procedet ubi Episcopus eligeret plures aequae idoneos, tunc enim inferior collator poterit parochialem conferre, cui maluerit ex illis.

Et intra quatuor mensium spatium a die vacationis intellige notae iuxta dicta parte sequenti, capite secundo, debet ordinarius facere concursum ad parochiales spectantes ad collationem aliorum, & illis significare personas electas pro collatione obtinenda, alias omnimoda dispositio illis reservatur, ita ut libere eam possint conferre, ut disponit Pius Quintus in dicta constitutione, vers. ac illarum.

Quarto principaliter dubitatur, an Episcopus possit facere concursum ad parochiales vacantes in mensibus reservatis, vel alias reservatas, seu affectas, non obstantibus regulis referuatois, &c. In quo respondetur affirmatiue ex dicto capite decimo octavo, Concilij, ibi: Etiam ipsa parochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter vel specialiter, &c. Et ex dicta constitutione Pij Quinti Cerola dist. verb. parochia. §. secundo, dub. 4. & 10. Cechus dist. capit. 28. de parochia, numero sexto, & Marcus Anton. Genuen. dist. cap. 65. num. 1. & post haec Gonzalez gloss. 6. a num. 111.

Et ita censuit sacra Congregatio in his verbis, In beneficiis curatis reservatis Sedi Apostolicae, & quibusvis aliis, etiam ex antiqua consuetudine ordinarij proponunt edita concursus, & a Sede Apostolica provisio fiat approbato ab examinatore in Synodo diocesana deputatis, si habet fidem approbationis sua ab ordinario, & de hoc est bulla Pij Quinti. Et ita ait respondisse sacram Congregationem; Anastas. Germon. de indulgijs Cardinalium. §. quibusvis, numero decimoseptimo, & Flamin. Paris. supra numero 103. & libro decimo, questio. 7. numero duodecimo, & Gonzalez supra num. 112.

Et ita est intelligendum, quod ait Nauarrus in capite si quando, de rescriptis, in auctorario, numero decimo quinto, omnes Ecclesias parochiales esse ab omni reservatione exemptas, ex dict. cap. 18. intelligendum enim est ad effectum collationis, quae ab ipso Papa facienda est iuxta dictum decretum, ibi, Ab eo ad quem spectabit, & dictam constitutionem Pij Quinti, &c. & dictum est supra 5. par. cap. 1. a num. 508. & minus bene locutum fuisse Nauarrum ibi, ait Gonzalez ubi proxime.

Quinto principaliter dubitatur, an in beneficiis vacantibus per resignationem debeat fieri concursus. In quo videtur dicendum, quod sic, ex d. c. 18. ibi, Vel resignationem, etiam in curia. Fuscus de visitatione lib. 2. c. 5. n. 3.

Sed hoc procedit in resignatione simplici, secus in resignatione in fauorem, in qua non requiritur examen per concursum, sed solum in forma dignum, nisi Romae sit examinatus, & approbatus, ut pluries S. Congregatio Concilij respondit Flamin. Paris. de resignatione lib. 1. q. 7. numero 8. & late lib. 10. quest. 7. a numero 13. ubi ponit declarationes S. Congregationis, Ioan. Gutierrez canon. quest. libro 2. cap. 11. numero 11. Cerola d. 9. 2. dub. 3. & 6. Cechus d. nu. 6. Mar. Ant. Genuen. dist. cap. 65. num. 1. & 2. & post haec Gonzalez supra a num. 121. & gloss. 14. num. 14. Prosper de Augustino sup. quest. 3. & Lessius lib. 2. cap. 34. numero 84.

Et ratio est, nam beneficia resignata in fauorem

non dicuntur vacare ad effectum, vt alteri conferri possint, vt dicitur infra 11. par. c. 3. n. 4. & 10. & cap. 4. num. 40.

159 Et confirmat S. Congregatio, vt in declarationibus sequentibus, Cum Parochialis Ecclesia resignatio fit in manibus sanctissimi, quia tunc non dicitur vacare ante quam alteri adquiratur, nec in ea potest statim deputari vicarius, non est necessarium examen per concursum, & aptiorem esse eligendum per ordinarium, sed satis est resignatarius ab examinatore in Synodo deputatis simul cum ordinario probari idoneum. Alia. In parochialibus per resignationem in fauorem, quam appellant, concursus fieri non debet, cum proprie non dicantur vacare, prouisiones tamen istarum ordinariis committuntur, qui examinatis, prouisis, siue resignariis, & idoneis reperitis, iis parochiales huiusmodi conferant.

160 Et t. aliis sic censuit Congregatio. In cessione iurium in fauorem eius, qui praedicti habere ius, nec examē, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit. Et in vna Gienens. in prouisionibus a Sede Apostolica factis non est necessaria, nec de iure fieri debet examinatio, quae fit per concursum, quia dū ex Pape commissione, quis examinatus, & approbatus fuerit Romae, debet haberi tanquam si fuisset examinatus, & approbatus per concursum.

Vnde etiam in beneficiis t. resignatis ex causa permutationis, non est faciendum examen per concursum, Flam. Parif. lib. 8. q. 9. nu. 95. Cechus dist. nu. 6. Genuen. d. num. 2. Prosper de Augustino q. 3. quicquid dicat Lessius §. num. 85. quando fit permutatio cum simplici, vel cum alia parochiali, vbi maior requiritur indulgentia.

162 Sed difficultas est, an esto t. non requiratur examen per concursum in prouisionibus faciendis de beneficiis resignatis ex causa permutationis, requiratur tamen nouum examen ipsorum compermutantium coram examinatore Synodali. In quo t.

163 Cechus dist. nu. 6. ait, Quod si ambo sunt curati non requiritur nouum examen, at inferius cap. de beneficiis, circ. si. ait, qd non est faciendum examē in beneficiis permutatione si ambo sint curati & paria secus de simplici ad curatum, vel inaequali, ex declaratione Congregationis 352. & in tract. de beneficiis cap. 10. n. 2. verif. 14. ait, qd debent permutantes examinari circa scientiam, & inquiri de eorum ordine, moribus & aetate, & si Ecclesiae sint parochiales ij denovo debent examinari coram Episcopo, vel eius vicario eo impedito, & tribus examinatore in Synodo constitutis, vt mos seruat.

164 Sed t. Flam. Parif. lib. 8. q. 9. nu. 95. docet ex declaratione S. Congregationis, quod in prouisionibus faciendis de beneficiis, ex causa permutationis, non sit necessarium nouum examen, potestque apponi clausula, vt non obstantia beneficiales, &c. Et dummodo permutatio non sit fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore fit magna inaequalitas, nec aliud simile, aliis debet fieri examen. Quae declaratio sic habetur super dist. cap. 18. Sunt etiam t. 165 circa hoc aliae declarationes S. Congregationis. Prima, si permutatio parochialis cum beneficio simplici coram ordinario iure fieri potest, requiri nouum examen quoad parochialem, sed absque concursu. Secunda, in vacationibus etiam per permutationem nullum prorsus examen requiritur, cum proprie non dicantur vacare. Clementin. i. de rerum permutatione. sic etiam esset magna inaequalitas numeri parochianorum, & quod alias isti permutantes non fuerint examinati, iterum examinabuntur ab ordinariis, sed absque concursu. Ter-

tia, in permutationibus, quae sunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. Quarta, in permutationibus Ecclesiarum parochialium non requiritur examen, si tamen adsit magna inaequalitas numeri parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed absque concursu, & si fiat permutatio cum beneficio simplici erit necessarium examen, sed non per concursum. Quinta, praesuppositum, quod alicubi a tempore, cuius initium non est memoria, parochi Ecclesiarum Ecclesiarum parochiales pro tempore vacantes optare consueverunt, respondit Congregatio, non esse sublatam per concilium huiusmodi consuetudinem, & in illis parochialibus, quae optantur, non esse necessarium examen per concursum, vt in decreto de permutationibus, quia omnes sunt examinati per concursum cum ultimis, & qui de nouo admittuntur per concursum erit examinandus. Et in Concilio prouinciali Mediolanen. 5. par. 3. titul. quae ad beneficiorum collationem attinent, sic statuitur: In Ecclesiarum curatarum permutatione coram ordinario faciendae, ne locum habeat, quod primo prouincialis Concilio decretum est de proponendo dicto examini causa in vacatione Ecclesiarum parochialium, si tamen vel parochialium hominum multitudo valde inaequalis est, vel qui permutant, quo tempore parochiales illas Ecclesias adepti sunt, examen praescriptum non subierunt, fiat tunc de illis experimentum examinis, sed absque concursu, idem examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium simplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat, si qua do eiusmodi permutatio coram ordinario fieri iure potest.

166 Expedire tamen, quando t. aliqui vellent facere huiusmodi permutationes, in quibus requiritur examen ad curatum, quod ante renuntiationem fieret examen ad illud, vt fieri recte potest, ne forte postea inueniatur non idoneus, &c.

167 In permutationibus tamen, t. quae fiunt coram Papas, semper committitur ordinario in forma digni, nisi mittatur approbatio ordinarij cum examinatore Synodali ad parochiales, quae permutantur, aut ad parochiales in communis, aut nisi permutantes sint Romae examinati, &c.

168 Et circa parochiales obtentas ex regressu Congregatio sic censuit, Qui parochialem obtinuit post Concilium, ex regressu vero ante Concilium acquisito, non est examinandus. Alia, In parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen, quod intelligendum si eam possederit, secus si eam nunquam possederit.

169 Sexto principaliter t. dubitatur, an in parochialibus litigiosis vacantibus habeat locum concursus non obstante lite. In quo videbatur dicendum, quod non. ex c. 1. & 2. vt lite pendente, in 6. & clem. 1. eodem tit. & tenet Gonzalez d. gl. 6. a. n. 142.

170 Nihilominus tamen t. contrarium censuit Sancta Congregatio, lunij 23. 1594. his verbis: Congregatio Concily censuit decretum Concily Tridentini cap. 18. l. 24. de reform. vbi de concursu faciendo super parochialibus, agitur, habere locum, etiam quod parochiales litigiosae sint, quando in illis S. Pontifex noluerit colligantem subrogare, verum ius demortui in alium transferre, nisi constet sanctitatem suam voluisse d. decreto Concily derogare. Hieronymus Card. Mathaeus. Quae t. declaratio potest fundari d. c. 18. ibi, Non obstantibus huic decreto, & c. Pondero illa verba, Et aliis impedimentis quibuscunque.

Existimo

172 Existit mo tamen, quod electo t & iudicato magis idoneo in concursu ab Episcopo ad parochialem litigiosam non posset fieri interim collatio de ea ab Episcopo, seu alio inferiori ad quem alias collatio illius spectaret, ex *dist. capit. 1. & 2. & Clementin. 1. de lit. pendente*. Sed tunc vel erit recurrendum ad apam vel expectandus finis litis, iuxta dicta supra, 3. par. 1. a n. 133. nam licet intra quatuor menses non recurratur ad Papam, nec fiat illi significatio, sed expectetur finis litis, ut ab ordinario tunc fiat collatio, non intrabit devolutio, seu reservatio ex d. constitutione Pij V. ex quo parochialis non erat Papae reservata propter litem, quae non inducit reservationem, ut dictum est *3. d. capit. 1.* Et talis t electus si petierit, erit ad defensionem litis in status in quo est admittendus pro suo interesse, iuxta d. 2. *ver. sane.* & ibi glossa & Doctores.

175 Septimo principaliter t dubitatur, an in beneficiis, quorum cura per plures administratur, & exercetur sit faciendus concursus, ex d. c. 18. In quo respondendum videtur, quod quamvis alias beneficia ista non dicantur curata, ex *consilio Oldradi 67.* quod sequuntur Felin. in *cap. in nostra, de rescript.* Corollario 10. & Staphil. de *litteris gratis, tit. de qualitate & statu beneficii, §. circa secundum, de qualitate beneficiorum quae sunt curata, num. 11.* Prob. ad Mona. in *capit. super eo, de prebe. in 6. n. 20.* Rebuff. in *praxi, ut de non promotionis, a num. 63.* Sarnen. in *reg. de idiomate, q. 11.* Hoieda de *incomp. benef. cap. 13. num. 7.* Quintanaduen. *Eccl. dist. 10. lib. 4. n. 69.* & Rota dec. 52. a numero. 17. par. 2. *diversorum.* & Gonzalez *gl. 6. a nu. 42.* Tamen ad effectum concursus censetur curata ex decreto Concilij d. capit. 18. ibi: *Etiamsi cura Ecclesiae vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administratur, etiam in Ecclesiis parimonialibus, seu receptivis, in quibus consuevit Episcopus unus, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infra scriptum examen teneri mandat, & c.* Quae verba sunt expressa, & ita in terminis tenuit Rota in vna Gerunden. Sacristia, 26. Maij, 1567. coram D. Cota, quae habetur p. 1. *diversorum dec. 48.* in qua obtinentes tale beneficium exercebant curam alterius hebdomadis, & Gonzalez *sup. num. 114.* & Prosper de Angustino *sup. d. q. 3.*

176 Et t alias per S. Congregationem, Collatio mansionariorum curatorum facta sine examine concursus nulla est indicata, etiam quod consuetudo esset, quod conferretur simpliciter. Vt in declarationibus super d. capit. 18. In t quibus tamen statim dicitur, sciendum tamen est, quod postea fuit a sanctissimo domino nostro decretum in huiusmodi mansionariis concursum non esse necessarium.

179 Et t Flam. Paris. d. lib. 8. *quest. 9. nu. 93.* ait, dictum decretum non procedere in cura animarum, quae in ecclesia collegiata exercetur per canonicos, vel hebdomadarios, aut alios clericos, namque in vacatione cuiuslibet canonicatus hebdomadariae, aut clericatus non requiritur concursus, & quod ita censuit S. Congregatio Concilij in vna Neapolitana hebdomadariae S. Ioannis Maioris 15. Calendas Augusti 1569. per dictum *consilium Oldradi 67.* & c. Quamvis in puncto iuris contrarium dicit alias defendisse ex pluribus. Et t est alia declaratio super *dist. capit. 18. ibi: Vni vel pluribus, & c.* quae sic ait, *Sed non intelligitur de canonicis cathedralis, & collegiatae Ecclesiae, quib. cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.* Tradit etiam Marcus Anto. Genuen. d. capit. 65. *num. 2.* & post hac Gonzalez *sup. numero 158.*

Vnde d. decretum t Concilij de concursu faciendum non videtur receptum, seu intellectum, ex auctoritate papae, & S. Congregationis Concilij quoad beneficii, quorum cura per plures administratur, maxime in Ecclesia cathedrali, vel collegiata. Et est alia declaratio super d. c. 18. quae ait: *Quod sanctissimus statuit in dignitatibus, & mansionariis seu hebdomadariis habentibus curam animarum in Ecclesiis cathedralibus, vel collegiatis, non esse necessarium examen per concursum, quia Concilium non fecit expressam mentionem dignitatum, & ex c. statutum, de elect. in 6. In mansionariis autem & hebdomadariis, ex conf. Old. 67. & Anchar. 56. quamvis Concilium videatur ea tollere, in parochialibus autem, quae non sunt in cathedralibus, nec collegiatis, in quibus adsum tres, vel quatuor exercentes curam animarum alternis vicibus, nihil decisum, licet Congregatio senserit absque dubio faciendum examen per concursum, iuxta dictam decisionem Rota Gerunden. Sacristia.*

Poterit tamen Episcopus Canonicos, seu capellanos ad exercendam curam animarum deputatos a capitulo, vel aliis ad id auctoritatem habentibus examinare, neque eis permittere absque eius approbatione curam exercere, licet ab immemoriali tempore per eos exercentur cura absque examine, & approbatione Episcopi, ut censuit S. Congregatio Concilij in declarationibus sequentibus: *Licet Episcopi, capellanos, seu adiutores ad exercendam curam animarum deputatos a capitulo, siue a quacunque ad id auctoritatem habente examinare, nec permittere illis absque eius approbatione curam exercere, nec Sacramenta administrare. Secunda etiam in Ecclesiis cathedralibus vel collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per capellanos amobiles ad nutum capitulum, aut per se ipsos mer canonicos absque examine ab immemoriali tempore hoc non obstante, omnes tenentur subicere se examini Episcoporum. Tertia, an iurisdictione, & quasi possessione immemoriali tempore praescripta a capitulo exercendi curam in civitate, & deputandi ad id capellanos adiutores, ad nutum amobiles possint se tueri post Concilium, quod non liceat Episcopo eos examinare, & approbare. Congregatio censuit ordinariolittere.*

Pro t quo etiam facit declaratio S. congregatio- nis in vna Calagurritana, his verbis: *Congregatio Concilij censuit ad beneficia in Ecclesiis parimonialibus, siue receptivis numeratis, & non numeratis, neminem admittendum esse, nisi previo examine, & approbatione Episcopi, & cum illis, quibus in praedictis Ecclesiis per Episcopum cura animarum demandata est, servandum esse decretum Concilij, sessione 24. capit. 18. Quae t in 2. 184 part. intelligenda videtur de examine, & approbatione ad exercendam curam, non tamen per concursum aut cum examinatoribus Synodalibus, vel de illis beneficiis, quibus in perpetuum cura animarum demandata est, ut per vnum solum administratur.*

Et sic etiam potest t intelligi declaratio. 3. *supra adducta, 3. p. c. 2. sub n. 167. ibi: Eodemque iure examinandi, & c.* iuxta aliam declarationem infra adductam, *num. 303.*

Quamvis Nauarr. *conf. 8. de privilegiis, num. 9.* tenuerit, quod t si canonici & capellani eo ipso, quod sunt canonici, & capellani a capitulo, vel alio, habent annexam facultatem exercendi curam, non potest Episcopus illos examinare, si vero requiritur alia deputatio ad curam exercendam, poterit Episcopus eos examinare, & prohibere, ne antea exercent illam.

117 Sed si additio ibi ait, quod Congregatio, ut refertur, absolute censuit Episcopum posse examinare dictos capellanos, canonicos, & dignitates volentes curam exercere, & eisdem inhibere, ne curam exerceant, vel sacramenta ministrant, absque sua probatione.

118 Quando tandem Episcopus si eis non inhibuerit, ne alias curam exerceant, poterunt eam exercere absque examine, & approbatione Episcopi, quando non requiritur deputatio, alias secus ex Concilio, capite decimoquinto, sessione vigesima tertia, de refor.

119 Sed si cura si animarum pertineret ad vnum canonicum ratione sui canonicatus, cui est annexa, tunc in prouisione talis canonicatus esset faciendus concursus, ex d. c. 18. ut censuit sacra Congregatio in vna Segouien. his verbis: Quando cura animarum pertinet ad canonicum, & presentationem Capituli, ad quod collatio huiusmodi canonicatus spectat, Episcopus debet ponere examen concursus, & si hoc examen ab alio fieret, collatio est nulla.

Vnde si cura animarum si toti Capitulo incumbens transfertur in certam dignitatem, seu canonicum Ecclesie, prout fieri posse per Episcopum de consensu Capituli censuit Congregatio, his verbis: An possit Episcopus curam animarum toti Capitulo cathedralis Ecclesie incumbentem transferre per viam vniuersitatis perpetua in certam personam, seu dignitatem eiusdem Ecclesie, Congregatio respondit posse de consensu Capituli in prouisione talis dignitatis, seu canonicatus esset faciendus concursus, &c.

120 Et etiam videtur si faciendus concursus in prouisione beneficii simplicis, alicuius Ecclesie parochialis habentis de per se administrationem, & exercitium curae, in aliquo loco dictae parochialis.

121 Octauo principaliter si dubitatur, an in prouisione dignitatum habentium vnitam parochialem, faciendus sit concursus. In quo respondetur negative, cum vniuo perpetuo & accessorie facta est, ex dictis infra vltima parte cap. secundo a numero duodecimo. Et si ita declarauit S. Congregatio, his verbis: Examen concursus non est necessarium in dignitate, quae parochialem perpetuo & accessorie vnitam habet. Refert Anastasius Germon. de indultis Cardin. §. quibuslibet, nu. 7. & 8. & Episcopo Conchenf. & Nuncio Hispania, sic respondit 22. Iunii 1575. S. D. noster, ex sententia Congregationis Concilij declarauit examen, quod ex decreto Concilij, sessione 24. capit. 18. faciendum est per concursum in collatione parochialium, non debere fieri in prouisione dignitatis Abbatia, tametsi unita sit ei parochialis Ecclesia, dummodo haec vniuo auctoritate Sedis Apostolica, ac perpetuo & accessorie facta sit, & tradit Gonzalez gloss. §. 7. nu. 13. & gl. 6. nu. 162. Prosper de Augustino supra quaestione tertia. Lessius dict. capitulo 34. nu. 82.

122 Vnde colligitur, quod si parochialis esset unita dignitas, &que principaliter faciendus esset concursus ratione parochialis, ex dictis dicto capitulo 2. a numero 37.

123 Sed an in si dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis collegiatis faciendus sit concursus, dicendum est, quod non ex cap. statutum, de elect. in 6. & declarauit sacra Congregatio his verbis. Congregatio censuit in dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis collegiatis, non esse necessarium examen per concursum, quale requiritur in parochialibus Ecclesiis, per hoc cap. decimum octauum. Et Cechus d. cap. 28.

de paroch. num. 6. ait, quod si Ecclesia sit collegiata. Papa eam conferet sine concursu, ex declaratione S. Congregationis, & vide declarationem sup. adductam nu. 181.

Nono principaliter dubitatur, an si in beneficiis regularibus curatis, faciendus sit concursus. In quo respondetur negative, nam de his non loquitur Concilium dicto capite decimo octauo. & ita censuit S. Congregatio, his verbis: Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficiis regularibus, quae regularibus conferri consueverunt, & approbatur, & confirmatur per Breue Sixti Quinti positum per Manuelem Rodriguez in collect. privileg. reg. bulla. vigesima secunda Sixti Quinti pagina 1173 & post haec tenet Gonzalez adducens praedictam declarationem, glossa sexta, numero 162. Rotam vna Ferrarien. parochialis, 8. Nouembris 1596. coram Domino Cordubas in qua si fuit resolutum, Dandum esse mandatum de manutenendo Abbati Sancti Georgij, in quasi possessione conferendi clericis secularibus, aut regularibus, quia apparet de pluribus deputationibus secularium, & etiam pluribus deputationibus regularium: tum etiam, quia per sententiam Cardinal. Iordan. Latamanno, 1537. constabat de facultate Abbatis deputandi in dicta Ecclesia monachos, sine clericis secularibus, & per usum facultatis status non mutatur, nec inducitur necessitas ita faciendi in futurum. Ripa in capite cum Ecclesia, de causis possessionis, numero 43. Decret. consil. 8. numero 4. & collationes Papales non mutant statum, nec possessionem inferioris collatoris, Abbeles decisione 13. de iure patronatus. Rota diversorum decision. 545 parte 1. Agid. decisione 107. & etiam dandum esse manutentionem Michaeli Angelo prouiso ab Abbate, de cuius possessione constat ex precepto, sibi facto ad instantiam Floraty, per indicem suum literarum de dimittendo possessionem liberam, & sic praesupponit, & facit illum possessorem, Rota decisione 62. & decisione 681. & 802. par. 1. diuersorum, nec impedire decretum Concilij sessione 24. cap. 18. disponens, quod beneficia curata secularia non conferantur sine examine per concursum, quia non habet locum in beneficiis regularibus, quae regularibus conferri consueverunt, licet secus dicendum sit si secularibus conferantur, ac ideo non impedit manutentionem interim, dum constat beneficium, de quo agitur esse regulare, &c.

Quod videtur si procedere, etiam si sint solita commendari secularibus, ut in sequenti declaratione sacrae Congregationis, die 26. Iulij 1590. Congregatio censuit in prioratibus regularibus habentibus curam animarum solitis commendari secularibus, non requiri concursum.

10. Principaliter si dubitatur, an qui se opponit post terminum edicti petens admitti ad examen, & concursum praesertim nondum factum, possit, & debeat admitti cum descriptis: In quo breuiter videtur respondendum negative, quia fieret iniuria descriptis, qui ex edicto oppositione cum certo termino ius habent, ne alij admittantur, ad tradita per Molinam de Hispanorum primogen. libro 2. capit. 5. numero 57. Nauarr. in manu. cap. 17. numero 74. & Ioann. Guierrez consil. 44. numero 9. & canon. quaestionum. lib. 2. cap. 11. numero 55. & lib. 3. praet. quaestion. 41. a numero 45.

Et idem videtur si dicendum, ubi non apponetur edictum, sed examinandi nominati essent coram examinatoribus intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo praescribendum, iuxta formam Concilij, nam transacto dicto tempore, ij etiam

jam ex eodem Concilio videntur habere ius, ne alij admittantur.

Et ita censuit S. Congregatio super dict. capit. 8. his verbis: *Alius non descriptus petens admitti ad examen iam peractum, sed beneficij nondum facta collatione, non est audiendus, nec si non est factum examen, sed terminus tantum lapsus, non est admittendus cum descriptis.* Vnde consuetudo contraria videtur esse contra ius & rationem.

Hoc tamen t videtur limitandum, nisi in ipso edicto diceretur, quod etiam post eius terminum admitteretur, qui vellet examinari, tunc enim cessat prædicta ratio, aut si decreto Concilij provincialis iubentis apponi edictum id caueretur, tunc enim perinde est, ac si edictum cum illa conditione poneretur, ut in dicto Concilio provinciali Toletano caueretur, *actione 2. decreto 24.* ubi dicitur, quod qui post diem edicto præfinitum, ante renunciationem ab examinatore Episcopo faciendam venerint, æquo cū aliis iure examinari possint, ut & examinatio, & Episcopi, vel eorum Vicarij generales, servata Synodi Tridentinæ forma eorum rationem habeant, & parochialium regimini salubrium consulatur.

Et dicto Concilio provinciali Compostellano censent aliqui cautum esse, ut qui post terminum edicti, antequam examen sit absolutum comparuerint, admittantur, ut in *actione secunda, decreto tertio.*

Sed falluntur, nam ibi solum t dicitur, quod tempore edicti, si qui ab Episcopo nominati fuerint, & antequam examen eorum qui prius comparuerint, sit absolutum, venerint ad subeundum examen, admittantur, unde Concilium ibi non dicit absolute, quod qui post terminum edicti se opposuerint, seu comparuerint, admittantur, sed quod nominati ab Episcopo in termino edicti, si venerint antequam examen oppositorum sit absolutum, admittantur: amplexum est enim dictum Concilium provinciale & modum edicti, & modum nominationis faciendæ ab Episcopo, de qua Tridentinum dicto capite decimo quarto.

Nihilominus tamen tenendum est absolute opponentem se post terminum edicti re integra, id est, ante peractum examen posse, & debere admitti, ut verius, seu postea censuit S. Congregatio ut in sequenti declaratione; manu Illustrissimi Cardinalis Matthæi subscripta, eiusque sigillo munita, *An occurrere vacatione beneficij in concursu providendi, ad quod intra terminum in edicto præfixum, plures sint oppositi, si dicto termino elapso alter superveniat, re integra debeat admitti.* Congregatio concilij celsuit re integra esse utique admittendum. Hieronymus Cardinalis Matthæus. Quæ declaratio fuit adducta in vna Calagurritana dimidij, seu portionis, 22. April. 1602. coram Domino Ortembergio, & iuxta eam fuit per Rotam resolutum. Nempe quod promisor potuit admittere ad concursum venientem elapso termino ab eo præfixo, licet contradicat adversarius, qui comparuit in termino, propter auctoritatem Congregationis Concilij, quæ in simili casu respondit, si termino elapso alter superveniat cum re integra esse admittendum. Idque æquitas & favor Ecclesiæ suadere videtur, cuius interest plures oppositores concurrere, & hanc opinionem dominum, tanquam receptiorem, & de iure veriorem laudant. argum. I. etsi post tres. ff. si quis cautionibus. cap. consuluit. & ibi verb. gratiam. & Fel. num. 1. de offic. delega. l. 1. C. quomodo & quando iudex. l. cum dies. §. si

quis ex arbitratoribus. ff. de arbitris. nec enim in electionibus & provisionibus, sicut in iudiciis circumducitur edictum. c. Ecclesia. 2. & ibi gl. 1. & 2. de elect. Innoc. in d. c. consuluit, num. 3. Hostien. 5. Butrius 27. & fuit decisum in vna Firmana parochialis 6. Mar. 1592. coram Illustrissimo Pamphilio, in qua non solum agebatur de potestate, verum etiam de necessitate admissionis. Non obstat conf. Oldradi 3. quia ibi agitur de accusatione, & oppositione criminum, & obiectum, quæ statum hominis respiciunt, ideoque lapsus temporis a iudice præfixi omnibus viam claudit, ut amplius audiri non debeant. Aliud est, si quis ius suum, vel sibi debitum prosequatur, aliud etiam respectu superioris, ut ad deliberationem & expeditionem per proposita extra tempus viam aperiat. Old. ibi. n. 6 & 12. & c. Et fuit etiam dictum in vna Valen. beneficij de Officiente 27. Iunij 1607. coram D. Penna, & ita tenet González glo. 9. §. 1. a. nu. 115. ubi refert declarationem S. Congregationis, & decisionem calagurritanam, & in annotationibus sub n. 183. ait, quod si is non admitteretur, posset à tali denegatione appellare. Et ex dictis tollitur ratio contraria de iure oppositorum, nam cum principaliter agatur de re & utilitate Ecclesiæ, ea attendenda est, & terminus non præfigitur, ut postea alij nequeant admitti, sed ut sciatur non esse amplius expectandum, & c.

11. Principaliter t dubitatur, an ad concursum possit admitti habens aliud beneficium curatum, in quo responderetur affirmatiue ex traditis per Roch. de iure patron. verb. honorificum. n. 18. Lamber. l. p. 2. li. 9. 7. ar. 5. Hier. Gabr. conf. 193. n. 7. li. 1. & dictis infra n. p. c. 5. n. 297.

Et ita censuit S. Congregatio, his verbis: *Episcopus potest occurrente vacatione beneficij curati vocare, & admitti ad concursum habentem aliud beneficium curatum, sed non potest sine concursu, licet obtrinerit ille beneficium, quod possidet per concursum, & postquā vacaverit adepta pacifica possessione alterius beneficij curati, poterit Episcopus ponere edicta per concursum.*

Vnde cum habens t beneficium curatum, non habeat de iure vllum impedimentum, quo minus possit admitti ad concursum alterius, non erit in potestate Episcopi, illum nō admittere, nec videtur valere constitutio Synodi diocesane, vel provincialis, qua statuatur, ne habens beneficium curatum admittatur ad cōcursum alterius intra certum tempus, v. g. intra tres vel quatuor annos.

12. Principaliter t dubitatur, an Episcopus possit admittere ad concursum parochialium in suis manibus resignatarum consanguineos, vel affines, aut familiares suos, vel resignantium stante constitutione Pij V. 58. de qua infra n. capit. tertio à numero 267.

In quo responderetur t stante dicta constitutione non posse, & ita S. congregatio concilij censuit, his verbis, *Episcopus non potest admittere in parochialibus in suis manibus resignatis cōsanguineos, vel familiares, tam suos, quam resignantium, ex Bulla Pij V. anno eius 3. Kalendis Aprilis a S. dominus noster Gregorius XIII. ex sententia Congregationis declaravit, & ideo admonendum Episcopum, ne huiusmodi consanguineos vel familiares admittat ad concursum.*

Quod tamen t non procedit in vacatione per orbitum, vel aliās, ut fuit resolutum in vna civitatis castelli parochialis 16. Iunij 1589. coram domino Orando, & in vna Fanen. parochialis 28. Iunij 1596. coram Domino corduba, ut in sequenti decisione.

Contra electionem factam per Reuerendissimum Episcopum Fanen. de persona Petri Pauli Elisei, qui per tres ex quatuor examinatorebus Synodalibus, qui interfuerant examini, fuit indicatus idoneior ad parochialem, de qua agitur, causa coram me pendente multa opponerantur per Asca. Faurelium appellantes ad dicta electione. Primo, quod examinatores non iurauerant, iuxta formam Concilij, sed hac obiectione dominis non placuit, cum confiter de iuramento ex attestazione notarij, & per licet testimoniales ipsorum examinatorum, qui dicunt ante examen se praestitisse illud in manibus notarij. Minus placuit secundum obiectionem, quod fuerit approbatus familiaris Reuerendissimi Episcopi, quia licet in vacatione per resignationem posse hoc procedere, non tamen habet locum in vacatione per obitum, quo casu familiaris Episcopi admittitur ad concursum, & ita fuit intellecta quaedam resolutio Congregationis Concilij, quae indistincte loquitur, ne familiares Episcopi admittantur ad concursum, illa enim in quadam causa ciuitatis Castellij parochialis 16. Iunii 1589. coram R. P. D. Orano domini intellexerunt in vacatione per resignationem non per obitum, ex mente bonae memoriae Cardin. Carrasae, qui de hac re alloquutus est Pontificem illius temporis. Tertium aliud, quod Ascan. esset doctor, ac magis qualificatus, & non habens beneficium, dominis reiecerunt, quia concurrunt etiam plures qualitates in Eliseo, quae sufficiunt ad defectum, ut iudicium Episcopi non possit dici irrationabile, ut Bulla requirit ad hoc, ut sit locus appellationi, & saepius Rota resoluit. Quartum oppositum de indulto conferendi beneficia organariis fuit etiam reiectum, quia vix non fuerit receptum, & adsunt plures prouisiones factae clericis extraneis. Fuit etiam oppositum, quod in dicto concursu interuenerunt examinatores, qui non sunt Synodales, quo casu electio & collatio sunt nulla, ut ex resolutione Congregationis Concilij fuit decisum in causa Toletana parochialis coram Illustrissimo Aragonio, sed quantum ad personam Michalis de Petra acuta Lectoris Ordinis Minorum, domini censuerunt illum fuisse Synodalem, quia constabat extitisse Lectorem, quo tempore fuit nominatus in Synodo, & de tempore prouisionis parochialis, de qua agitur. Difficultas versabatur respectu alterius Fratris Ioannis de Firmo Ordinis Praedicatorum, quem constabat non fuisse electorem, & ideo nec potuisse interuenire, nec obstarat, quod eius loco soleat mitti predicator, non poterat interuenire obstante decisione Congregationis, quae impedit, ne ista facultas transeat ad subrogatum, ut fuit resolutum in dicta Toletana parochialis: quare ad tolendam dictam difficultatem placuit dominis quod de nouo fieret examen in concursu, non obstante alio facto in Curia, cui Eliseus non interfuit pretendens fieri non potuisse, & ita Sixtus Quintus facta ei relatione per Congregationem decreuit, & die 15. Iunij 1589. S. congregatio declarauit.

13. Principaliter dubitatur, an si vnus tantum ad concursum apparuerit, debeat examinari, & ei si reperitur idoneus, de parochiali prouideri. In quo respondetur quod sic, Prosper de Augustino ad summam bullarum, verb. parochiarum beneficiorum collatum collatio, g. 5. Ut & S. Congr. Concil. censuit, his verbis: Congregatio censuit, si vnus tantum ad concursum comparuerit intra terminum, posse solum examinari & approbari. Secunda, super illis verbis: Ex his quae Episcopus eum eligat, &c. non ideo prohibetur quin si vnus tantum comparuerit in concursu, isque repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. Tertia, item, an vno comparente possit prorogari terminus, & pro-

poni aliud editum, Congregatio censuit editum aliud non esse proponendum, sed illum qui comparuerit, examini subiiciendum, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium esse conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accedere, tunc enim poterit Episcopus legitime terminum prorogare.

Ex qua vltima declaracione apparet, quod si ex oppositoribus descriptis aliqui non compareant ad examen in die pro examine, & concursu deputato, nec se excusent, legitime poterit sine eis examen & concursus fieri. Veretiam alius censuit S. congregatio, his verbis: Episcopus vacante parochiali proposuit edita ex hoc cap. & infra sex dies quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt iuxta formam Concilij, sed in die pro concursu, & examine deputato ex ipsis quatuor duo tantum comparuerunt, qui examini se subiicerent, idoneique reperti sunt, dubitatum fuit, an examen praedictum subsistat, ex quo duo alij adscripti non fuerunt examinari, cum Concilium precipiat, quod omnes adscripti examinentur, Congregatio censuit subsistere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, alias in potestate vnus esset nolle venire, impedireque, ne ulterius procederetur.

14. Principaliter dubitatur, quid faciendum si semel edito proposito nullus compareat, vel ex oppositoribus nullus repertus sit idoneus. Respondetur & S. congregationem sic censuisse d. c. 18. Item, si Episcopus semel editum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Concilium non videatur necessario requirere editum per concursum, fuit tamen eius iudicatum aliud editum proponi, ut supra, & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui praeiudicium sine concursu beneficium conferetur. Et Episcopo Vicensi sic responsum est, per Illustris & Reuerendissimo Domino vii fratri Domino Episcopo Vicensi. Reuerendissime Domine vii frater vacante aliqua parochiali Ecclesia, si intra terminum editi vnus solum comparuerit, & noluit se examini subiicere, nec parochialem curae obtinere, censuerunt Illustrissimi Patres, qui Tridentini Concilij decretis interpretandis sanctissimi Domini nostri auctoritate praelecti sunt, ab amplitudine tua assignandum esse aliud editum, rursusque vocandos oppositores, itaigitur obseruauit amplitudo tua, cui optimam valetudinem, & caelestis gratia dona a Domino exoptamus. Roma 4. Martij 1592. amplitudinis tuae Illustris, & Reuerendiss. vii frater Hieronymus Cardinalis Martheus, & ita tradit Prosper de Augustino dicta quaestione quinta.

circa quod & etiam consideranda sunt sequentes declarationes S. congregationis, d. c. 18. Prima, Episcopo Vercellen. S. Dominus noster Gregorius XIII. audit a relatione Congregationis censuit, ut in collatione parochialis, quae sunt tenues, quarum fructus 24. ducatos auri de Camera non excedunt, si proposito primo edito examinis per concursum nemo comparuerit, fiat secundum editum examinis, sed sine concursu, si Episcopus Vercellen. pro sua conscientia eum deputatorum consilio, ita expedire arbitrabitur, seruatis tamen temporibus praescriptis a Pio V. in sua bulla super collatione parochialium. Secunda, beneficia curata, cuius redditus adeo exigui sunt, ut ea, aut nullus idoneus requirat, vel comparent in concursu presbyteri ita rudes, ut neque vulgarem linguam calleant, an melius sit non idoneis conferre, vel ea diu vacare permitti, sanctissimus Dominus noster, ex sententia Congregationis dixit esse

conferenda illi, quos inter omnes maioris literaturae esse cognouerit Episcopus, eosdemq; amplius erudiri curabit, ubi vero ob dominos temporales, vel aliam instam causam concursus non esset liber, & fructus parochialis essent pingues, dixit ponendos vicarios, donec conferri poterunt magis idonei seruata forma Concilij. Tertia, nullius diocesis, quod si nullus sit idoneus, sanctissimus mandauit parochialem conferri uni ex comparatibus minus insufficienti, quem postea instrui curare debeat Episcopus, ut idoneus euadat.

15. Dubitatur, an si facta sit concursus desistat magis idoneus ex reliquis oppositoribus sit eligendus magis idoneus, an vero sit faciendus alius concursus de nouo, proposito nouo edicto, &c.

16. In quo distinguendum est existimo, quod si ante factam per ordinarium electionem, seu nominationem de magis idoneo ille desistat, non est faciendus nouus concursus, sed ex reliquis oppositoribus eligendus est magis idoneus intra eundem terminum. Si enim nondum sequuta est electio, seu nominatio magis idonei reperti ex approbatis, non dicitur finitus primus concursus. Si vero facta per ordinarium electionem, seu nominationem de magis idoneo reperto, ille desistat, seu cedat, vel decedat, non poterit eligi alius ex oppositoribus eiusdem concursus, qui per electionem semel factam finitus est, & consequenter faciendus erit nouus concursus posito nouo edicto, &c. Ad quem secundum concursum ordinarius habebit nouum terminum, qui incipiet currere a die desistendi seu cessionis, vel mortis ei notae ad cap. si electio. de election. in 6. & tradita infra par. seq. cap. secundo a numero decimoquinto, ubi de termino ad prouidendum parochialibus agitur, Nauarrus consilio undecimo, nume. tertio, de rescriptis. & Cerola in praxi Episcopali. 2. part. verb. concursus. v. 25.

17. Id tamen intelligendum est, quando ille electus desistit, cedit, aut decedit, ante lapsum quadri-mestris datum per constitutionem Pij Quinti ad significandum Papae, alias enim infra quadri-mestris non facta significatione, omnimoda dispositio ad Papam libere deuoluitur, iuxta dictam constitutionem, etiam si Episcopus dedisset literas electo ad significandum Papae, quicquid dicant Nauarrus, & Cerola ibi.

18. Principaliter dubitatur, an electio minus digni ex approbatis omisso digniori, & prouisio parochialis subsequuta sit nulla ipso iure ex dicto decreto Concilij, cap. 18. & dicta constitutione Pij V. an vero sit valida. Et videbatur Telle valida, ex traditis per D. Thom. 2. 2. quaest. 63. artic. 2. ad tertium, Imolam, Abbatem, Franchum, Decium & alios in cap. de constitutione, 2. de appellatione. Couarr. in reg. peccatum. 2. par. §. 7. num. 3. Molinam de Hispanor. primogeniis, libro 2. cap. 5. a num. 47. Ioan. Gutierrez canonicar. quaest. libro 2. cap. 11. a num. 15. Petr. Ledesma in summa 2. par. tractat. 7. cap. 1. concl. 6. & alios relatos sup. 7. par. c. 16.

19. Ex quibus in causa Toletana canonicatus S. Scripturae inter dominum Gabrielem de Cardenas, & Doctorem Barrio, qui in concursu habuerunt paria vota, & possessio fuit data domino Gabrieli, tanquam magis nobili, cum pro parte Doctoris Barrio praeponderetur prouisione factam D. Gabrieli fuisse nullam, quia ipse erat magis idoneus, iuxta decretum Concilij prouincialis Toletani, actione 2. decreto vigesimo octauo, ubi statuitur, quod ista prae-

2. Tom.

benda prouideatur in concursu magis idoneo, aliter facta prouisio sit irrita, & inanis, Rota coram sanctissimo 22. Iunij 1583. resoluit constare Doctorem Barrio esse magis idoneum ex probationibus, postea tamen in alia positione coram eodem 18. Maij 1584. resoluit, quod dictum decretum Concilij Toletani erat contra ius, quatenus annullabat prouisionem factam digno omisso digniori, & quod sic indigebat confirmatione Apostolica, ut in decisionibus supra adductis, 5. par. c. 4. num. 166. Et fuit dictum in causa calagurritana reductionis Motus proprii 29. Martij 1591. coram Domino Seraphino, & reuert post hanc Gonzalez gloss. 4. a numero 126. dicens, quod fuit etiam confirmatum in vna Vallisoletana praeminentiarum, 24. Nouemb. 1603. coram Dom. Pamphilio. Et sic dominus Gabriel remansit cum canonicatu.

Et in terminis tenet Couarruias supra, in nouis editionibus dicens, quod Tridentina Synodus sessio. 24. cap. primo, & cap. decimo octauo, digniorem esse eligendum assuevit, ut a peccato elector immanis sit, nec tamen statuit electionem digni omisso digniori rescindendam fore, & videtur tenere Cechus de Republic. Ecclesiastica dict. cap. decimo octauo de parcho, num. 7. qui ait, quod si Episcopus digniori omisso minus dignum eligat, tanquam personarum acceptator mortaliter peccat, &c. Et Petrus Ledesma supra.

Nihilominus tamen in proposito dicendum videbatur electionem, & prouisionem digni omisso digniori esse nullam, uti forma Concilij non seruata volentis eligendum esse magis idoneum, &c. Et prouisiones praeter supra dictam formam factas subreptitias censeri, quod clarius patet ex dicta constitutione Pij Quinti, ubi prouisiones, & quauis dispositiones parochialium, praeter, & contra formam a dicto Concilio praescriptam factas nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse decernitur, & declaratur: & in fine adest etiam decretum irritans, si secus in praemissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit. Et tamen clausula annullatiua, seu decreti irritantis inducit formam, Iason in l. omnium, num. 8. C. de testamen. Felin. in cap. cum accessissent, num. 8. de constit. Staphi. de lueris gratiae in praefatione, numer. 15. Anton. Gabr. de clausul. conclus. 3. num. 70. Matienzo in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopil. gloss. 4. num. 19. Ioan. Garcia de nobilitate, glo. 18. num. 9. & Flamin. Paris. de resignatione lib. 5. quaest. ultim. num. 226. Mand. reg. 27. Cancell. quaest. 24. numero 15. Auend. resp. 14. numero 1. & 2. Ioann. Gutierrez praet. lib. 3. quaest. 15. a num. 4. & declaratio. S. Congregationis Concilij supra adducta 2. par. cap. 5. numero 193. & dictum est sup. 4. par. 2. numero 42. Et ita tamen in proposito tenet Spino de testamen. glossa quarta, numero 86. & tenuit Rota in vna Dertusen. parochialis de Villafranca 18. Decembris 1581. & 4. & 10. Maij 1582. coram D. Gipsio, ut in decisionibus sequentibus.

Dertusen. parochialis de Villafranca, 18. Decembr. 1581.

De 18. Decemb. 1581. fuit resolutum constare, D. Capellotum fuisse ab examinatore Metropolitano iudicatum magis idoneum D. Gaudioso, hocque sibi sufficere ad obtinendam parochialem, de qua agitur, moti fuerunt domini, quia ex huiusmodi relatione digno-

Q

scitur esse locum dispositioni Concilij Tridentini. sess. 24. capitulo 18. & constitutionis felicis recordationis Pij V. quibus cautetur licere electum ad novum examen provocare, & qui magis idoneus repertus fuerit renovata prima electione, parochialem obtinere debeat, quod in proposita facti specie haud difficulter procedit, cum D. Capellotus, etiam ab examinatore Episcopi Dertusensi fuerit ex parte idoneitate, prudentia una cum aliis habilis iudicatus de bonis eiusdem moribus non videtur hesitandum, cum quia contra ipsum nihil obicitur, aut probatur, ex iurisque presumptione idoneus censetur, ad cap. dudum, de presumptionibus. decis. 2. de testamen. in novis, tum de illis in testimonialibus literis, & licentia predicandi, audiendique confessiones a Vicario generali eiusdem Episcopi Dertusensi obtemperat sufficienter constat, talia enim, nisi doctrina, vita, & moribus approbatis non conceduntur, d. Concilium, sess. 5. cap. 2. §. caueant. Accedunt etiam testes ultimo loco examinati qui simul cum aliis premisis bene probant intentionem domini Capelloti. Non placuit dominis, quod Episcopus posset eum eligere, quem ceteris magis idoneum indicaverit, quasi hoc eiusdem iudicio, & arbitrio relinquatur, quia dicebant intelligendum esse illud Episcopo commissum, tanquam bono viro, ut indicat verbum, Iudicaverit, Abbas cap. cum autem, num. 6. de iure patrona. in capitulo 2. de corpore vitiatis. I. fideicommissa. §. quamquam. de legat. 3. tenebatur igitur Episcopus iustum, & rationabile iudicium proferre, §. omnes, in authentic. de iudiciis gloss. in cap. 1. de constitut. & sic D. Gaudiosum, eius Secretarium, non magis idoneum ceteris iudicare, & eo magis reddatur suspectum eius iudicium, qui noluit relationes ab examinatore, iuxta solitum fieri de magis idoneo, sed solum sibi referri iussit, an illi, qui concurrebant, essent idonei, quod fecisse presumendum est, ut facilius relinquere locus gratificationi, idcirco nulla censi debet dicta electio. Facit, quod in simili dicitur de creatione officialis, quia nisi fuerit facta secundum antiquam consuetudinem, non valet. l. actuatorios. C. de numerat. & actua. libro 12. ubi Bar. notat corsetus singulari §. incip. consuetudo. Præterea dicebatur, quod si Episcopus posset pro eius voluntate hoc pacto eligere, sequeretur, quod facillime Bulla reddatur elusoria, & nunquam esset locus provocationi. Insuper visum etiam fuit non ob stare, quod ex quinque examinatore Metropolitano duo non erant Synodales, quia cum tres ex dispositione Concilij sufficerent, alij qui ad maiorem cautelam fuerunt addibiti, non possunt vitare. l. testamentum. Codic. de testamen. Modernus in l. quæ dubitationis. ff. de regulis iuris. sed potius tenet ad illius augmentum, nec Concilium ubi supra hoc prohibet, nec videtur aliqua taxativa, propterea licuit Metropolitano ultra Synodales duos alios examinatores eligere, & ita conclusum fuit non obstantibus aliis ex aduerso adductis.

In eadem coram 4. & 10.

Maij 1582.

Retentis aliis decisionibus in hac causa factis dubitavi, an & in quibus fructibus Gaudiosus veniret condemnandus, & dubio bis proposito domini pro maiore parte firmarunt ipsum teneri ad illorum fructuum restitutionem, quos ex decimis & primitiis rectori eius Ecclesie debitis à die motæ litis ipse percepit, in hanc enim iuerunt sententiam, eo potissimum fundamento, quia hæc electio forma Concilij non servata, vi surreptitia nulla, & nullum ius irrita, aut iustum possidendi titulum ipsi

Gaudioso præbere potuit, ut clare demonstrant Concilium Tridentinum sessione 24. cap. 18. & constitutio Pij V. super collatione parochialium, quapropter fructus absque dubio restituendi sunt, quod etiam sibi locum vendicasset, ubi Episcopus tantum sine ordine processisset. Afflatus decisionis. 218. numer. 5. Quamobrem cessare dicebatur obiectum, quod licuerat Gaudioso, dictos fructus veluti bona fide, ac iusto titulo perceptos in proprios usus convertere, ad l. qui auctore. ff. de regulis iuris. l. bonæ fidei de acquirere. rerum domin. d. d. in cap. grauis. de restitutione spoliatorum. cum aliis adductis per informantes, cum enim ius hoc pacto dictæ electioni, ac provisioni resistat, visum fuit, non esse hastandam Gaudiosum predilam restitutionem minime ex parte posse, idem voluit Abbas in cap. dilecto de præbend. numero 12. per doctrinam Bartoli in l. fed et si. §. scire. de petition. hæreditat. quam vii pulchram sequitur Felmus in cap. de 4. numero 31. versicul. 3. restrictio de præscriptionibus. Nec placuit dominis ex eo Concilij formæ satis posse dici iure servatâ, quod in proposita facti specie huiusmodi electio Episcopi iudicio relinquitur, quia ut aliis resolutum fuit, Concilium de iusto, & irrationabili iudicio loquitur, & ita intelligi debet, ut aperte summus Pontifex in dicta constitutione demonstrat, nam is profecto non servat legem, quinimo in illam committit, qui legis verba amplexus contra legis iuramentum voluntatem leg. non dubium. Codic. de legibus. capitulo certum. de regulis iuris. in 6. facit illud vulgare sensum magis quam verba spectari. l. 3. §. conditio. de adimen. legat. leg. 3. Codic. de liberis præteritis. Non obstat, quod appellatione pendente promissus ab eadem Ecclesia moveri non possit, quasi quædam interim fructus suos facere valeat: quia responderunt domini hoc sibi non suffragari, cum eius electio, ut dixi, contra formam à iure præscriptam inducitur, & eo magis cum sententia Episcopi, sue iudicium ex eisdem reuocetur, quo fit, ut à die motæ litis in mala fide præsumpta constitutus censeatur, & ideo fructus huiusmodi lucrari non debet. Rota decisione 4. de restitut. spoliatorum in novis. & ita etiam dicere nos cogit ratio, ut fraudibus & malitiis, quantum fieri potest, occurratur, alioquin minus idoneus ab ordinariis sic electus, & in possessionem immisi, ut diuturni prædictos fructus consequi possent, lites immortales proculdubio reddere conarentur. Faciunt notata in Clementina unica. de sequestration. possessione & fructuum. & post hæc ita tenet Gonzalez glossa 4. à numero 136. & Azuendo consilio 9. à numero 27. & Rebellus r. parte libro 3. quæstion. 4. numero 15. & quæstion. 5. numero 5. vers. 5.

Sed quod attinet ad fructus, quamvis in ista ultima decis. dicatur teneri ad fructuum restitutionem à die motæ litis videtur teneri, etiam à die intrusionis, supposito quod provisio sit nulla propter dict. decretum irritans ex dictis sup. §. p. c. 5. à numero 24.

Sed adhuc verior videtur prima sententia, quod d. electio minus digni, & provisio subsecuta sit valida, neque obstat dictum decretum irritans Concilij, & Constitutionis Pij V. nam non videtur referendus ad provisiones factas de minus dignis, sed ad factas, non servata aliâ forma ibi præscripta, nam si referendum esset ad provisiones, & institutiones factas de electis minus dignis, sequeretur provisiones factas à collatoribus inferioribus electis ab Episcopis, & institutiones factas de præfatis per patronos Ecclesiasticos esse nullas, si forte non

re non sunt electi magis idonei: cum tamen tales collatores, & instituentes, ad quos electio non spectat, nullam habeant culpam. Præterea tamen in dicta constitutione Pij V. *versicul. ut autem*, specialiter providetur de remedio appellationis, quando Episcopus minus habilem elegerit, ut eius iudicium irrationabile reuocetur, & interim electio & prouisio habeant effectum, unde videtur illa esse valida, donec reuocetur per iudicem appellationis.

Et secundum tamen contrariam sententiam nulla fere electio & prouisio esset certa, & secuta, & daretur locus mille scrupulis. Et si talis electio & prouisio esset nulla, uti forma non seruata, etiam reiecto non appellante, posset, ac deberet retractari, & nulla declarari. Quod tamen videtur contra dictam constitutionem Pij Quinti, quæ solum dignioribus reiectis concedit tunc ius appellandi.

Et hæc sententia videtur magis conformis vsui, & communi sensui.

Unde talis electio tamen & prouisus videtur facere fructus parochialis suos, donec eius electio & prouisio per iudicem appellationis reuocetur & rescindatur, & consequenter non esse condemnandum in fructibus, nisi ad summum à tempore primæ sententiæ reuocatoriæ, vsque ad illud enim tempus iuste possidet, & cum iusto, ac legitimo titulos facit tradita per Felin. in dict. capitulo 4. numero 33.

17. principaliter tamen dubitatur, an & quando detur appellatio à mala prouisione, seu dispositione parochialis, in quo dicendum est, non dari appellationem à relatione examinatorum, nec per eam impediri, aut suspendi, quo minus executionem habeat, ut in dict. capitulo 18. *versic. nec prædictorum examinatorum*, & sic à reprobatione examinatorum non dari appellationem, à mala tamen Ordinarij electione dari appellationem, ex constitutione Pij V. *versic. ut autem non solum*, ut in dict. decisione Dertusen.

supra adducta *dubio præcedenti*. Et ita tamen censuit S. Congregatio Concilij his verbis: *Ex Bulla Pij V. quæ incipit, In conferendis Congregatio respondit, non dari appellationem à reprobatione examinatorum, sed duntaxat à mala Ordinarij electione*. Flamin. Paris. ita accipiendus dict. libro 8. *quæst. 9. numero 104*. Cechus d. capitulo 28. de parochia, numero 6. & 7. Marcus Anton. Genuensis d. capitulo 65. numero 5. & sic est intelligendus Cerola dicta 1. *partie, verb. parochia, §. 2. dub. 9.* circa quod vide dicta supra 6. p. capitulo 2. à numero 76.

Et in vna Lucana plebis, seu tamen parochialis. 8. Iun. 1571. coram D. Lancelloso, seu Binarino, fuit resolutum, relationem examinatorum non posse suspendi per appellationem, quo minus ex ea fiat institutio, ex Concilio Tridentino supra, licet secus, si agatur de institutione facienda vigore iuris patronatus, & non relationis, ut in decisione adducta c. 4. seq. n. 18.

Id autem quod dictum tamen est, non dari appellationem à reprobatione examinatorum, quod etiam de deuolutiua intelligitur, ut ex adductis apparet, solum procedit in beneficiis curatis, in quibus loquitur d. capitulo 18. Secus in beneficiis simplicibus, in quibus licet præsentati, seu electi, vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis non debeant institui, nisi prius fuerint ab Ordinariis examinati, & idonei reperti, & nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur, ut

in capitulo 13. *sessio. 7.* Tamen tamen à relatione & repro-

batione examinatorum datur appellatio suspensiuæ non obstante capitulo 9. *sessio. 25. de ref. vmat. versic. ad hæc*, quod quatenus refert se ad alia statuta, relatio quoad beneficia patronata curata debet fieri, ad dict. caput 18. Quo vero ad beneficia patronata simplicia ad dict. caput 13. ut fuit resolutum in causa Calagurritana portionis de Amarita, de anno 1575 coram D. Cantutio, ut in decisione 6. & 10. par. 2. diuersorum, & tradit González *glos. 9. in annotationibus à numero 184. & numero 209.* Quinimo tamen etiam in parochialibus iuris patronatus laicorum puto dari appellationem præsentatis, quando vnus solus est præsentatus, nec habet locum concursus à reprobatione examinatorum, ex quo ex præsentatione habent ius ad parochialem, si cut de habente gratiam ad parochialem in forma dignum, dixi supra 6. p. cap. 2. n. 76.

Sed aduertendum est, quod licet tamen in parochialibus detur appellatio à mala Ordinarij electione, est tamen solum ad effectum deuolutiuum, nam ea interposita interim non impedit, aut suspendit quo minus executioni demandetur, & prouisus pendente appellatione à parochiali non est amouendus, ut in dict. constitutione Pij Quinti, *versic. hæc tamen*, Cerola, Cechus & Genuen. *vbi proxime*, & dictum est *dubio præcedenti*, à numero 36. Quod tamen procedit, etiam si contra eum sit lata sententia per iudicem appellationis, à qua ipse appellauit: nam ista secunda sententia non est executioni demandanda, pendente appellatione, quæ habet vtrumque effectum deuolutiuum, & suspensiuum, ut per Ioan. Gutierrez dict. libro 2. *canonicarum quæst. capitulo 11. numero 25. & prædict. quæst. libro primo quæst. 146.* & González post hæc visum, *glos. 6. à numero 163.* qui plura affert. Sicut etiam quando conceditur gratia per Papam de parochiali, & adest certus possessor, datur appellatio suspensiuæ à sententia executoris, nec tunc procedit dicta constitutio Pij Quinti ut fuit resolutum in vna Agrigentina beneficij 12. Nouembris, 1601. supra adducta 6. *part. capitulo secundo numero 130.* & vide aliam quæstionem per González dict. *glos. 6. ex numero 222.* vbi multa vtilia tradit.

Et procedit etiam, quod dictum est, dictam appellationem non suspendere, etiam quando examinatores sunt discordes, quamuis tunc contrarium teneat González *glos. 9. in annotationibus numero 209.* vbi cum dixisset, quod collationes, & possessionum traditiones Ecclesiarum parochialium per nullam appellationem suspenduntur, ut in Concilio dict. capitulo 18. & in dicta constitutione Pij Quinti subdit, id non procedere ex sententia Sacre Congregationis, quando examinatores sunt discordes, ut per Flamin. Paris. *de resignat. beneficior. libro octauo quæst. 9. numero 104.* Sed Flamin. ibi solum ait, quod in vna Vicentina fuit resolutum in Congregatione Concilij, pridie Kalend. Septembris, 1570. quod datur appellatio à mala electione, quam facit Episcopus, quoties examinatores sunt discordes: quod quidem est intelligendum de appellatione deuolutiua tantum, sicut etiam si examinatores fuissent concordēs, ut patet ex dicta constitutione Pij, *versic. hæc tamen*, quæ generaliter & indistincte loquitur. Et supposito, quod tam electus, quam appellans sint de approbatis ab examinatribus, iuxta formam Concilij, nil refert, quod illi fuerunt concordēs, aut discordēs, à quorum approbatione, seu repro-

batione, siue in concordia, siue in discordia facta non appellatur, sed ab electione Episcopi, in qua non attenditur, an examinatores fuerint concordēs, seu discordēs in approbatione, sed quis ex approbatis sibi magis idoneus videatur.

248 Nihilominus vero si lata prima sententia contra possessorem apud Curiam parochialis sequestrabitur, iuxta Clementinam vnicam, de sequestratione possessionum, & fructuum, & ita in dict. Dertusen. parochialis 18. Martij, 1582. coram Domino Gipsio fuit resolutum, parochialis sequestrandam esse in illo casu non obstante dicta constitutione Pij Quinti, quæ prohibet, pendente appellatione prouisum amoueri, quia loquitur in prima sententia Ordinarij.

249 Rursus si aduertendum est, tunc dari appellationem à mala Ordinarij electione, quando alias seruata est forma Concilij, illa enim non seruata, electio, & prouisio est nulla, ab parochialis manet Papæ dispositioni reseruata, iuxta dict. constitutionem Pij Quinti.

250 Et circa hoc si notanda est decisio. Rotæ in causa Rauennaten. parochialis, 2. Decemb. 1592. coram illustrissimo Arigonio, quæ sic se habet: In concursu ad parochialem ab examinatores, Zauara, & Morigius fuerunt æque idonei reperti, & approbati, & quia Reuerendissimus Archiepiscopus horum vnum eligere debebat, & elegit Morigium, Zauara dixit, in huiusmodi electione fuisse grauatum, cum ipse esset Sacerdos, Doctor, & pauper, & sine beneficio, & consequenter preferendus erat Morigio. Hac controuersia coram me per appellationem pendente, illam in Rota proposui, & per Dominos fuit responsum, non constare de grauamine. Et quamuis qualitates Doctoratus, Sacerdotij, & alia supra dicta sint consideratione digna, Abbas in cap. primo de maiori. & obedient. Decius consil. 502. numero 12. & 13. nihilominus ipse sola non faciunt aliquem digniorem pro obtinenda & gubernanda parochiali Ecclesia, cum ultra doctrinam, in qua ambo fuerant approbati æque idonei, erant quoque considerandi mores, prudentia, & alia opportuna ad gubernandam Ecclesiam, ut apparet in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. decimo octauo, & in cap. cum in cunctis, in prin. de elect. & plures tradit Lambert. de iure patronat. secundo libro prima p. 10. quæst. & præsertim versiculo trigésimo requiritur, &c. Imo neque etiam aliquando ille, qui est Doctor, & sanctior, est indicandus dignior, sed is, qui iuxta munus & rem, cui præficiendus est, aptior eius ministerio apparet. Et fieri potest, quod Doctor, & pauper non sit ita aptus, ut non Doctor, & non pauper, & merito non Doctor, & non pauper indicandus sit dignior, ut post alios annotauit Couarr. reg. peccatum, parte 2. §. 7. nu. 4. versu. dignior vero, & etiam ita fuit dictum in causa Beneuentana parochialis, 13. Iunij, 1590. coram Reuerendissimo P. D. Orano. Vnde cum Archiepiscopus vnus ex æque idoneis ab examinatores approbatis elegerit, dicendum est, maiores qualitates agnouisse concurrere in Morigio circa mores, prudentiam, & alia, quæ sunt necessaria pro gubernanda parochiali, quam in Zauara, cum pro iudicio Episcopi sit præsumendum, cap. in præsentia, de renuntiatione. & idem colligitur ex consti. fel. rtor. Pij papa V. cum permittat tantum appellationem, quando appellans docet de dolo & irrationabili iudicio Episcopi, ut apparet in illius narratina, ibi, Carnalitate, aut alium humane passionis affectum, non rationis iudicium sequentes, &c. Et in dispositione, ibi, & constituto, &c. quod non docetur in casu de quo agitur, præter illas solas qualitates, quando in illo possunt con-

currere maiores qualitates circa mores, & alia, quæ reddunt illum habiliorem ad gubernandam parochialem de quibus omnibus cum Morigio esset ciuis, & canonicus eiusdem ciuitatis, & senper ibidem permanisset, Archiepiscopus habuit plenam notitiam, & putauit, decis. 406. 2. part. Et licet Zauara esset eiusdem diocesis, & in diuersis locis, Archiepiscopus non poterat ita de facili habere notitiam de eius moribus, vita, & aliis qualitatibus, sicut de Morigio, & Ordinarius debet preferre illum, de quo est melius informatus, ut post alios tradit Lambert. dict. tract. de iure patronat. 24. articulo 7. quæst. principali, par. 1. 2. lib. Neque decisiones in causa ciuitatis Castellæ parochialis, & in causa Aretina capellanie dant contrarium. Nam in illa ciuitatis Castellæ docebatur de grauamine ostendendo irrationabili, & dolo iudicium Ordinarij, per multa, quæ adducebantur, & præsertim, cum electus esset eius familiaris, & forensis, non electus esset eiusdem diocesis, & repertus magis idoneus ab examinatores, & sic non fuit sola qualitas Doctoratus. Idem erat in causa Aretina, in qua non solum concurrebat huiusmodi qualitas Doctoratus, sed etiam concurrebant alia in præsentato, propter quæ veniebat preferendus, & præcipue, qui erat vnus de compatronis. Præterea fuit dictum, & dummodo absit dolo, & irrationabile iudicium Ordinarij multas esse qualitates, propter quas aliquem reputandum esse magis dignum, & esse tales, quas si Ordinarius non attendit, eligendo alterum dummodo sit idoneus, & dignus malefaciet, non tamen annullabit electiones, Decius, in consilio 129. col. 1. & ita post Hostien. Ioan. Andream, Anto. de Burzio, Cardin. & alios declar. & de magis communi attestatur Couarr. in d. capit. peccatum, 2. parte, §. 7. sub num. 4. versu. qui tamen in consensu accipiendus est, & in versu. igitur iura humana, quia alius esset locus mille litibus, & nulla electio fieri posset, quæ litibus & controuersis non vexaretur, in magnum damnum Ecclesiarum, & idem refert Molina in tract. de Hispanorum primogeniis, cap. 5. num. 47.

Sexta Iunij 1594. coram eodem Domini steterunt in hac decisione, & dixerunt: Ex eo quod quis sit Doctor diocesanus, & maior ætate, non censetur magis idoneus, ut sit preferendus in parochiali prouiso Ordinarij.

Concordat etiam si decisio Fanen. parochialis supra adducta dubio 12. n. 213.

Et post hæc scripta vidi Hieronymum Gonçalez qui gloss. 4. a num. 114. refert dictam decisionem Rauennaten. 2. decis. 1592. & in ea contenta, & allegat aliam concordantem in alia nullius concursus, 4. Decembris, 1600. coram Domin. Ludouisio. Et addit, quod non solum interest habere notitiam pristinam de vita & moribus, & aliis qualitatibus, sed etiam de scientia & literatura, quia potest quis in vno examine apparere magis doctus ex fortuna puncti assignati, vel quæstionis propositæ, cum re vera sit minus, & è conuerso, ut per Tiraquell. de penis temper. causa 51. n. 159. Et quod ideo appellantes ab iniusta electione, vel iudicio Episcopi, non facile possunt docere de grauamine, & iam factam electionem euertere, ex quo Concilium Tridentinum multum deferat iudicio Ordinarij, qui ex variis animi sui motibus pensatis, & consideratis omnibus supradictis se informare potuit, & à num. 141. refert decisionem Dertusen. supra adductam num. 232. & idem fuisse nouissime resolutum in vna Tuden. parochialis, 18. Aprilis, 1603. pro maiori parte dominorum coram D. Sacrato. vbi fuit dictum electionem

nem

nem factam ab Ordinario Tuden. ad fauorem cuiusdam sui familiaris esse irrationabilem, & reuocandam, & parochialem adiudicandam cuiusdam Doctori Scobar appellanti, ut magis idoneo, ac plures & maiores qualitates habenti, quas memorat ibi decisio, & respondet ad dictam decisionem Rauenen. & reliquis superius citatas, dicens, quod quamuis relinquatur iudicio Episcopi, an quis sit magis idoneus, hoc procedit dumtaxat, quatenus Episcopus recte iudicauerit, secus quando constat de iniqua, & irrationabili electione. Vnde Gonzalez ait, quod quamuis femel Rota dixerit, quod ad hoc ut appellans à mala electione Episcopi, iuxta formam constitutionis Pij Quinti possit in secunda instantia prouocare ad nouum examen, debeat prius docere de fumo lationis, & grauaminis, alius audiri non debet, tamen nouissime S. Congregatio Concilij Tridentini in vna causa Pistorien. contrarium sensit, quia aliter, esset ligare manus appellanti, ut non possit docere de grauamine, præsertim cum sæpe, & ut plurimum acta examinis primæ instantiæ tali modo componantur, & fabricentur, ut ex illo de latione apparere minime valeat, nec non esset frustratoriā fere reddere dictam constitutionem Pij Quinti, ac illius literam, & mentem violare, quæ ideo disponit, ut in secunda instantia possit appellans ad nouum examen prouocare, ut ex illo liqueat de irrationabili, vel rationabili iudicio Ordinarij, & in summa ait ad iudicandum, an sit magis idoneus electus, vel non, multum valere iudicis superioris arbitrium, pensatis & consideratis omnibus. Menochius de arbitrar. casu 67. num. 3. & casu 69. num. 4. cum alijs. Et tandem num. 146. ait, vnum certum esse, quod quicquid sit in foro exteriori, in interiori saltem Episcopus minus bene eligens exactam rationem Deo reddet, apud quem nulla exculatio valebit, cum arcanorum cognitor & iudex sit. *capitulum erubescant, in fine, 32. distm. capitulum nouit*, ubi Nauar. notabili 1. de iudic. Hæc Gonzalez.

252
Iez. Circa quæ animaduerto 1. quod certum videtur, quod ad hoc vt appellans à mala electione Episcopi possit in secunda instantia ad nouum examen prouocare, non debeat prius docere de fumo grauaminis, id enim non dicit constitutio Pij V. maxime, cum appellatio interim non impediatur, aut suspendatur, quo minus electio Ordinarij effectum habeat, ut in dicta constitutione dicitur. Secundo, quod ad hoc vt dicta constitutio Pij Quinti locum habeat, non est opus, quod appellans doceat de dolo & irrationabili iudicio Episcopi ex proposito, sed satis est, quod per examen factum coram iudice appellationis, & eius examinatorebus constat de mala electione, & irrationabili iudicio Episcopi re ipsa; appellatio enim inuenta est ad corrigendum grauamen, non solum ex dolo, & animo illatum, sed etiam re ipsa. Bart. in l. 1. in princip. num. 5. de appella. Abbas in cap. suggestum, num. 3. & ibi Franch. 2. notab. eodem tit. cum alijs, & examinatorebus secundæ instantiæ, attento examine literaturæ ab eis facto, & visis informationibus super moribus & vita, prudentia & alijs qualitatibus appellantis, & appellati, solum debent renuntiare, & declarare, quis eorum sit magis idoneus, non autem an Episcopus dolose versatus fuerit, quod ad eos non attinet. Et magis idoneo ab examinatorebus iudicato, debet ipse iudex appellationis parochialem adiudicare, reuocata prius Episcopi electione, ut in dicta constitutione. Quamuis enim examinatorebus concursus primæ instantiæ non debeant renuntia-

2. Tom.

re, quis sit magis idoneus, sed ex approbatis ab eis Episcopus eligere debeat quem cæteris magis idoneum iudicauerit, ut in Concilio *diel. capitulo 18. sess. 24.* & dictum est supra à numero 108. tamen examinatorebus secundæ instantiæ renuntiare debent, quis ex duobus sit magis idoneus, ad hoc enim sit nouum examen coram eis, ex dicta constitutione Pij Quinti. Cum autem ipsorum vota essent paria, seu singularia, quia duo verbi gratia renuntiant magis idoneum appellantem, & alij duo renuntiant magis, aut æque idoneum appellatum, aut quia vnus ex tribus approbat tanquam magis idoneum appellantem, & appellatum, tanquam magis, aut æque idoneum, & alius nec approbat vnum, nec alterum tanquam magis idoneum, nec tanquam æque idoneos. Vt enim appellans vincat, debet declarari magis idoneus, tunc iudex appellationis accedere posset, quibus magis videbitur arbitrio boni viri, ut alias dicitur in examinatorebus primæ instantiæ *d. capit. 18. vers. transacto*, & dictum est supra à n. 54. & tunc solum habebit locum, quod ait Gonzalez num. 145. quod ad iudicandum, an sit magis idoneus electus, vel non, multum valet iudicis superioris arbitrium. Nec obstant illa verba narratiua d. constit. *Carnalis affectus, aut alium humana passionis affectum, non rationis iudicium sequentes*, &c. quæ ponderat dicta decisio Rauenen. quia illa denotant causam impulsivam constitutionis, & non restringunt dispositi onem, *leg. 1. §. sexum. ff. de postulando, cum alijs*. Tercio animaduerto, quod illæ qualitates, de quibus in decisione Rauenen. quod reiectus sit Doctor, sacerdos, diocesanus, pauper, & maior ætate, non sic electus, non sufficiunt, quamuis de eis constet in processu primæ instantiæ, & essent alias æque idonei reperti per examinatorebus, ut absque alio examine sit ei adiudicanda parochialis per iudicem appellationis, quia Episcopus ad quem spectat eligere magis idoneum, potuit ex alijs iudicare alterum magis idoneum, & sic procedet decisio Rauenen. & concordantes. Quarto & vltimo animaduerto, quod quamuis à relatione examinerum primæ instantiæ non detur appellatio etiam deuolutiua, ut in d. capitulo 18. Concilij, *vers. nec prædictorum examinerum*, & supra dictum est à num. 239. sed solum à mala electione Ordinarij: tamen à relatione examinerum secundæ instantiæ in effectu datur appellatio etiam suspensiuæ, ex quo potest appellari à sententia per iudicem appellationis lata, quæ fundatur in relatione examinerum, iuxta dictam constitutionem Pij V. & supradicta.

253
Et circa supradicta, & dictam causam Tuden. parochialis addit Gonzalez *glos. 31. à numero 51.* quod Auditor Rotæ, cui commissæ est causa appellationis à mala electione Ordinarij, non potest appellanti in causa obtinenti conferre parochialem vacantem in mense Apostolico, seu alias referuatam, vigore Clementinæ Auditor, de rescriptis, nisi ad hoc habeat specialem Papæ commissionem, & ita nuper respondisse in dicta causa Tuden. parochialis, nam cum vacaret illa parochialis in mense referuato, affixis edictis se opposuerunt A. & B. & præuio concursu Ordinarius elegit A. qui obtinuit collationem Apostolicam, iuxta formam Concilij *d. cap. 18. B. autem appellauit à mala electione Ordinarij, & commissæ causa in Rota obtinuit declarari, constare de irrationabili electione A. & illam reuocari debere cum omnibus inde secutis. Et dubitabatur, an D. Sacratu Rotæ Auditor, & causæ iudex posset con-*

Q 3

ferre d. B. eandem parochialem in vigore d. Clementinae 3. dixit quod non, quia regula ligat omnes non solum Rotæ Auditores, sed etiam Cardinales legatos de latere, ut dixit *glos. 24. n. 29. 39. & 44.* Item, quia Rotæ Auditor in casu dictæ Clementinae succedit in locum Ordinarii, Cæsar de Graf. *decis. 14. de praben. n. 9.* & ideo sicut Ordinarius solummodo eligere poterat in hoc casu, sic & D. Rotæ Auditor. Item quia resultaret aliter præiudicium tertij, hoc est, officium Cancellariæ, & quando resultat præiudicium tertij, Auditor delegatus conferre non potest, *cap. super eo, de offic. delegat. l. Selua de benefic. 2. par. quest. 13.* & ita inquit fuit seruatum, quia dict. B. obtinuit de ordine Rotæ prouisionem Apostolicam de d. parochiali, & de d. Clementina, Auditor, vide dicta supra 5. par. c. 8. à n. 100.

254 Sed offert scd dubium, an quando electus, seu prouisus, à cuius electione per reiectum fuit appellatum, cedit, vel decedit, seu obtinet aliam parochialem, seu beneficium incompatible, antequam coram iudice appellationis sit factum examen literaturæ, expiret ius appellantis, an vero possit illud prosegui? Et ratio dubitandi est, quod tunc non potest electus ad examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatorebus prouocari, ut ait dicta constitutio Pij Quinti, etiam si adhuc uiuat, ex quo iam ius suum expirauit. Nihilominus tamen dicendum uidetur, nō expirare ius appellantis, sed posse illud prosegui. Licet enim electus non possit ad examen vocari, potest alias probari maior, vel minor idoneitas, & literaturæ per examinatores concursus, vel alios testes habentes notitiam literarum, & scientiæ utriusque. Vbi enim forma præcise seruari, & impleri non potest sufficit actum facere eo modo quo fieri potest, *Aymon consil. 177. cum aliis, ut in decisione Litteren. Archipresbyteratus supra adducta, num. 87. & Placentina parochialis adducta num. 90.* Faciunt decisiones Barchinon. parochialis relatæ 2. par. cap. 1. numero 144. & 145. & si dictus electus uiuit, & percepit aliquos fructus, saltem post motam litem, quos appellanti in causa obtinenti debet restituere, secundum Rotam, ut in *decis. supra adducta, numero 233.* posset ratione illorum, nisi illis cederet, ad examen prouocari, stando in illa sententia Rotæ, contra quam tamen ego teneo supra n. 238.

§. 2.

De aliis dubiis.

SUMMARIA.

An in parochialibus iurispatronatus requiratur examē per concursum, resoluitur primo in parochialibus iurispatronatus laicorum non requiri examen per concursum, sed solum presentatum examinandum esse ab Ordinario cum tribus saltem examinatorebus synodali-
bus, & illi idoneo reposito institutionem faciendam, num. 255. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Id limitatur quando fuerint plures presentati à patronis laicis, nam tunc inter ipsos requiritur examen per concursum, num. 256. ubi ponitur declaratio S. Congregationis. Quod intelligitur, quando singuli presentati habent equalem vocem, nam si aliquis habet plures voces, is solum esset examinandus, numero 257.

In proposito nil uidetur referre, quod iurispatronatus sit ex fundatione, vel donatione, aut ex privilegio, seu consuetudine, n. 258.

Lite pendente super iurispatronatus, seu presentandi manutenendus est episcopus in possessione conferendi parochiales, seu faciendi concursum, n. 259. ubi ponitur resolutio Rotæ, sicut manutenendus est episcopus in iurisdictione, in tota sua diocesi contra inferiores pre-
tendentes immemoriam, donec de ea constet ex iuris communis assensu, non aliter, probata quasi possessione Episcopi n. 260.

In parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici requiritur examen per concursum, ita ut si institutio ad Episcopum pertineat, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatorebus indicabit, Episcopo presentare teneatur, ut ab eo instituat, cum vero institutio ab alio erit faciēda, Episcopus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei presentet ad quem institutio spectat, n. 261. circa quod ponuntur declarationes S. Congregationis n. 262. & 263.

Debent examinatores approbare quotquot idonei reperi fuerint, ut ex eis patronus eligat, n. 264. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

An si reperiatur duo aequi idonei, patronus Ecclesiasticus possit gratificare, & presentare Episcopo quem maluerit, an vero debeat ambos presentare, ut Episcopus instituat unum ex eis, quem voluerit, n. 265. Resoluitur, patronum posse gratificare, & ponitur declaratio sacre Congregationis.

An si patronus digniorem non elegerit, Episcopus eum instituere teneatur, à n. 268. Resoluitur tenei, nisi alius ex approbatis in termino edicti pro institutione appositus, seu saltem ante institutionem se opposuerit.

Quod dictum est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici procedit, nisi aliud in institutione, & fundatione cautum sit, quæ erit seruanda, n. 270. & seq. & ipsi institutio faciēda sit à S. Pontifice, ut quia vacauerunt in mensibus Apostolicis, vel alias sint reseruata, nam tunc Ordinarius nulla habita ratione patronorum, debet facere concursum, & magis idoneum eligere, ac instituendum remittere & significare S. Pontifici n. 272. & seq. ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.

Quid in parochialibus iurispatronatus mixti, an ad istum effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, an potius laicale, à n. 276. Resoluitur, censendum esse Ecclesiasticum, ex sacra Congregatione, cuius declarationes ponuntur n. 278.

Quod dictum est de parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, idem dicendum uidetur de parochialibus, in quibus persona Ecclesiastica habet ius nominandi Rectorem, nam idem in effectu est, num. 281. & declaratur quadam declaratione S. Congregationis, numero 282.

Supposito quod iurispatronatus mixtum ad effectum concursus censendum sit Ecclesiasticum, an parochiales talis iurispatronatus cadant sub reservationibus, ita ut si vacauerint in mensibus reseruatis, Ordinarius, nulla habita ratione patronorum debeat facere concursum, & eligere magis idoneum, n. 283. Resoluitur, non cadere, sed ad istum effectum censendum esse laicale, n. 284.

An in vicariis perpetuis parochialium unitarum debeat fieri concursus, sicut in parochialibus iurispatronatus Ecclesiastici, à numero 285. Resoluitur, non debere fieri concursus, sed ad nominationem illorum, quorum dignitatem, vel Ecclesia parochialis est unita, deputandos Vicarios cum examine, & approbatione Ordina-

ri;